

TEM-analyyseja

68/2015

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN LYHYEN AIKAVÄLIN TYÖMARKKINAENNUSTE

Syksy 2015

Johanna Alatalo – Hanna Hämäläinen –
Tallamaria Maunu

ISSN 1797-5271

ISBN 978-952-327-051-0

Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste

Syksy 2015

Johanna Alatalo – Hanna Hämäläinen – Tallamaria Maunu

Työ- ja elinkeinoministeriö
Ministry of Employment and the Economy

Email: etunimi.sukunimi@tem.fi

Helsinki, lokakuu 2015

JOHANNA ALATALO – HANNA HÄMÄLÄINEN – TALLAMARIA MAUNU: TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN LYHYEN AIKAVÄLIN TYÖMARKKINAENNUSTE, SYKSY 2015

Saatteeksi: Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisee lyhyen aikavälin työmarkkinaennusteensa keväällä ja syksyllä. Ennusteen tarkoituksena on muodostaa ministeriön asiantuntijanäkemyks lähiajan kehityksestä ja toimia siten sekä oman politiikkavalmistelun taustana että markkinainformaationa muille käyttäjille. Talouskehityksen osalta käydään läpi eri ennustelaitosten tuloksia. Työmarkkinaennustemme laatimisessa nojataan valtionvarainministeriön talousennusteeseen. Ennusteen painopistealue on oman työmarkkinaennusteen laatiminen. Tässä hyödynnetään myös muuta työ- ja elinkeinohallinnossa tehtävää työtä, kuten aluetalousskatsauksia ja rekrytointiongelmien seurantatietoja. Ennuste julkaistaan TEM analyysseja -verkkajulkaisuna ministeriön julkisella palvelimella.

Ennusteen ovat laatineet *Johanna Alatalo, Hanna Hämäläinen ja Tallamaria Maunu*

Keskeiset tulokset

1. Talouskehitys

- BKT:n kasvun ennustetaan olevan juuri ja juuri positiivinen vuonna 2015.
- Myös vuonna 2016 talouskasvu on vaatimatonta ja siihen liittyy paljon epävarmuutta.

2. Työvoiman kysyntä ja sen kehitys

- Työvoiman kysyntä laskee edelleen vuonna 2015, noin 12 000 hengellä. Vuonna 2016 työllisyys kasvaa marginaalisesti, 5000 hengellä.
- Työllisyyden lasku teollisuudessa on hidastumassa. Laskua on noin 9 000 vuonna 2015 ja 3 000 vuonna 2016.
- Työllisyys heikkenee myös rakentamisessa vuonna 2015 noin 3 000 hengellä. Vuonna 2016 työllisyys kasvaa saman verran.
- Työllisyys palveluissa pysyy viime vuoden tasolla vuonna 2015 ja kasvaa hieman vuonna 2016 (+ 6 000). Palveluiden työllisyysennusteeseen liittyy tavanomaista enemmän epävarmuutta.

3. Työvoiman tarjonta ja sen kehitys

- Työvoiman tarjonta kasvaa vuonna 2015 noin 12 000 hengellä erityisesti ikärakenteen muutoksen vuoksi. Ikääntyneen työvoiman määrä kasvaa, mutta nuoremmissa ikäluokissa työvoima vähenee hieman.
- Työvoiman tarjonta kasvaa vuonna 2016 edelleen noin 12 000 hengellä ikärakenteen muutoksen ja työmarkkinoiden pienen vilkastumisen myötä. Maahanmuutto vähentää hieman työvoiman määrän laskua nuoremmissa ikäluokissa.

4. Työttömyyden rakenne ja työmarkkinoiden kohtaanto

- Työttömien työnhakijoiden määrä on 355 000 henkilöä vuonna 2015. Vuonna 2016 työttömiä työnhakijoita on 370 000 (2014: 325 700). Pitkäaikaistyöttömiä eli yli 12 kuukautta työttöminä työnhakijoina olleita henkilöitä on 110 000 henkilöä vuonna 2015 ja 130 000 henkilöä vuonna 2016 (2014: 90 500). Nuoria alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita on 45 000 henkilöä vuonna 2015 ja 42 000 henkilöä vuonna 2016 (2014: 43 300).
- Samaan aikaan kun työttömien työnhakijoiden määrä on kasvanut, myös avoimien paikkojen määrä on kasvanut ja aukiolon kestot näyttävät pitkittyneen. Tämä viittaa työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmien vaikeutumiseen.
- Työttömien työnhakijoiden määrän kasvu jatkuu, mutta hieman hitaampana. Sen sijaan pitkäaikaistyöttömyyden voimakkaalle kasvulle ei ole näkyvissä hidastumista.
- Mielikuva pitkäaikaistyöttömyydestä heikosti koulutettuja ja ikääntyneitä koskevana ongelmana ei enää täysin pidä paikkaansa, vaan pitkäaikaistyöttömissä on entistä enemmän koulutettuja ja ns. parhaassa työiässä olevia.

5. Työllisyys- ja työttömyysasteet

- Työllisyysaste laskee tänä vuonna 68,1 prosenttiin ja nousee hieman ensi vuonna, 68,4 prosenttiin.
- Työttömyysaste nousee 9,5 prosenttiin 2015 ja 9,7 prosenttiin vuonna 2016.

Asiasanat: Talouskehitys, suhdanteet, työmarkkinat, työttömyys, työvoiman saatavuus

Key results

1. Economic prospects

- The growth of GDP will be slightly positive in 2015.
- Economic growth will be modest in 2016 as well and it is highly uncertain.

2. Demand for labour and its development

- Labour demand will further decrease in 2015, by 12 000 persons. In 2016 labour demand will improve marginally, by 5 000 persons.
- Employment drop in industry is slowing down. The decline will be about 9 000 in 2015 and 3 000 in 2016.
- Employment will decline also in construction sector, by 3 000 in 2015. In 2016 employment will increase by the same amount.
- Employment in services will be at the level of 2014 in 2015 and it will slightly increase in 2016 (+ 6 000). Employment forecast for services is quite uncertain.

3. Labour supply and its development

- Labour supply will increase in year 2015 approximately by 12 000 persons due to changes in the age structure. Amount of older labour force will increase, but amount of young force will decrease slightly.
- Labour supply will increase furthermore year 2016 by approximately 12 000 persons due to changes in the age structure and slightly increased activity in the labour market. Immigration will slightly decrease diminishing of labour force in the younger cohorts.

4. Unemployment structure and matching in the labour market

- The number of the registered unemployed will grow to 355 000 in 2015 and 370 000 in 2016. Long-term unemployment, i.e. the number of persons unemployed for more than 12 months, will be 110 000 in 2015 and 130 000 in 2016. Youth unemployment will be 45 000 in 2015 and 42 000 in 2016.
- While the number of the registered unemployed has increased, the number of vacancies has also increased, and vacancy filling times have lengthened. Mismatch in the labour market has increased.
- The growth in the number of the registered unemployed will continue but at a slower rate. On the other hand, there are no signs of the growth of long-term unemployment slowing down.
- Long-term unemployment is no longer a problem of only the aged and those with low education. The shares of the high educated and those aged 25-54 among the long-term unemployed have increased

5. Employment rate and unemployment rate

- Employment rate will decrease to 68.1 % and it will slightly increase up to 68,4 % in the next year.
- Unemployment rate will rise to 9,5 % in 2015 and further more to 9,7 % in 2016.

Key words: Economic development, business cycles, labour market, unemployment, labour availability

SISÄLTÖ

1. TALOUSTILANNE YHÄ HEIKKO.....	1
2. TYÖVOIMAN KYSYNTÄ ODOTETTUA HEIKOMPAA.....	2
3. ELÄKÖITYMISEN MYÖHENTYMINEN JA MAAHANMUUTTO LISÄÄVÄT TYÖVOIMAA.....	11
4. KOHTAANTO-ONGELMA PAHENEE	15
5. TYÖVOIMATASE: TYÖTTÖMYYSASTE NOUSEE, TYÖLLISYYSASTE KAUKANA TAVOITTEESTA.....	22
LIITEKUVIOT	23
LIITETAULUKKO	26
TEM-analyysejä –verkkajulkaisusarjassa aiemmin ilmestynyt	27

1. TALOUSTILANNE YHÄ HEIKKO

Kansainvälisen talouden uutiset ovat edelleen olleet ristiriitaisia. USA:n kasvu on melko vakaata, mutta Kiinassa kasvu on hieman hidastumassa, samoin kehittyvissä maissa. Euroopassa ja euroalueella on pientä kasvua, mutta kasvuerot maiden välillä ovat suuria. Venäjän talous supistuu yhä.

Useissa Suomen keskeisissä vientimaissa kasvun ennustetaan olevan joko hyvällä tasolla (USA, Kiina hidastumisesta huolimatta, Ruotsi, Iso-Britannia) tai selvästi positiivista (Saksa; euroalue kokonaisuutena). Suomen kasvu on kuitenkin ennusteiden mukaan euromaiden heikoimpia. Useissa Euroopana maissa kasvu on kuitenkin suurelta osin kulutuskysynnän varassa – investointien taso on yhä melko matala. Niinpä Suomen voi odottaa saavan tukea muiden maiden kasvusta vasta viiveellä.

Heikko euro ja halpa öljy puolestaan aiheuttavat Suomelle sekä positiivisia että negatiivisia vaikutuksia. Heikko euro tukee periaatteessa Suomen vientiä euroalueen ulkopuolelle. Se ei kuitenkaan auta vientiä kahteen keskeiseen vientimaahamme Ruotsiin ja Venäjälle – koska kruunu ja rupla ovat myös heikentyneet. Halpa öljy puolestaan heikentää Venäjän taloustilannetta entisestään. Venäjän heikko tilanne siis heikentää Suomen tilannetta monen eri tekijän kautta.

Vaikka vientinäköymät ovat edelleen ristiriitaiset, talouden ennustetaan kuitenkin vihdoinkin kääntyvän kasvuun viennin vetämänä. Viennin kasvu on kuitenkin ennustejaksolla melko vaatimatonta. Yksityiset investoinnit (kuten myös investoinnit kokonaisuudessaan) puolestaan vähenevät edelleen, nyt jo neljättä vuotta peräkkäin. Tänä vuonna investointien lasku on valtionvarainministeriön mukaan kuitenkin jo vähäisempi (-1,3 %). Ensi vuonna investointien ennustetaan kääntyvän kasvuun. Kotimaisista kysyntäeristä ainoastaan yksityinen kulutus lisääntyy tänä vuonna. Ensi vuonna yksityisen kulutuksen kasvu hieman hidastuu heikon reaalityulojen kehityksen vuoksi.

Ennustelaitokset ovat jälleen kerran heikentäneet aiempia BKT-ennusteitaan. Niin myös valtiovarainministeriö (VM), joka ennustaa BKT:n kasvun vuonna 2015 olevan vain 0,2 % ja vaatimatonta myös vuonna 2016 eli 1,3%¹. Kasvu ei vielä riitä parantamaan työllisyyttä. Itse asiassa työttömyys on alkuvuonna kasvanut odotettua enemmän, eikä siinä ole nähtävissä nopeaa käännettä.

¹ Talouskatsausta varten on käyty läpi eri ennustelaitosten laatimat suhdanne-ennusteet – työmarkkinaennusteen lähtökohtana on valtionvarainministeriön uusi suhdanne-ennuste syyskuulta 2015. <http://vm.fi/talousnakymat>

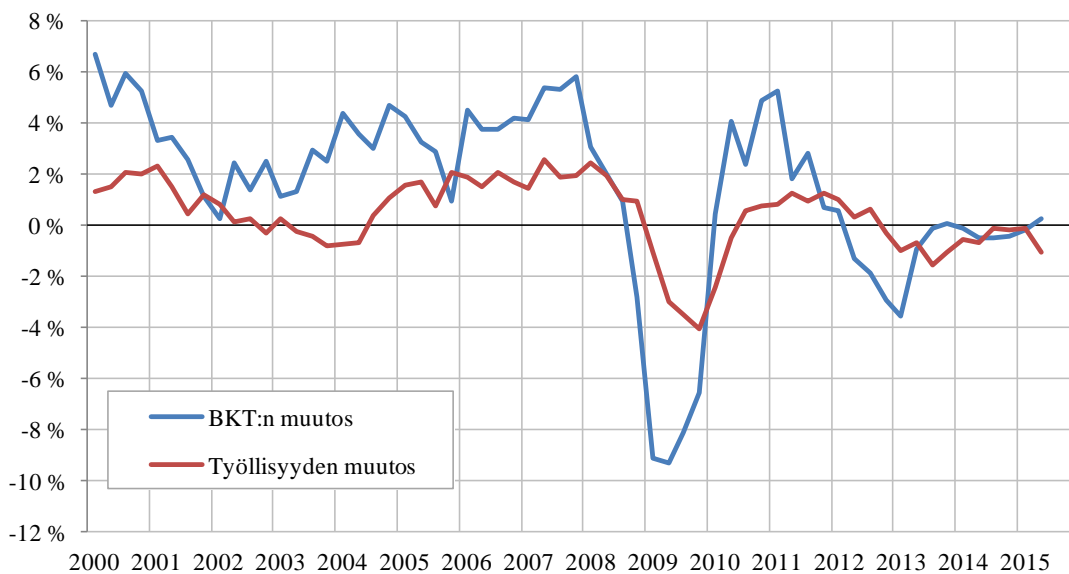
2. TYÖVOIMAN KYSYNTÄ ODOTETTUA HEIKOMPAA

Työllisten määrä laskee yhä

Tämän vuoden ensimmäisen neljänneksellä työllisten määrä kehittyi melko hyvin – tammikuussa se jopa kasvoi, ja helmi-maaliskuussa laskua oli hyvin vähän. Myös talouskasvun käynnistymisen ajateltiin olevan lähempänä kuin se lopulta oli. Vuoden toisella neljänneksellä työllisten määrä oli kuitenkin paljon odotettua heikompi. Myös kolmannella neljänneksellä työllisten määrä on laskenut, mutta selvästi vähemmän. Kokonaisuudessaan työllisten määrä vuonna 2015 jää selvästi matalammaksi kuin keväällä ennustimme.

Neljännesvuosittaiset BKT:n kasvuluvut ovat olleet negatiivisia tai nollan tuntumassa jo noin kolmen ja puolen vuoden ajan. Vielä ei voida puhua käänteestä, eikä nyt ennustetuilla BKT:n kasvuluvuilla voi odottaa työllisyyden paranevan. Työmarkkinaennusteemme nojaa valtionvarainministeriön viimeisimpään talousennusteeseen, jossa BKT:n kasvu on 0,2 % vuonna 2015.

Kuvio 1. Bruttokansantuotteen ja työllisyyden muutos, edellisen vuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus ja Kansantalouden tilinpito

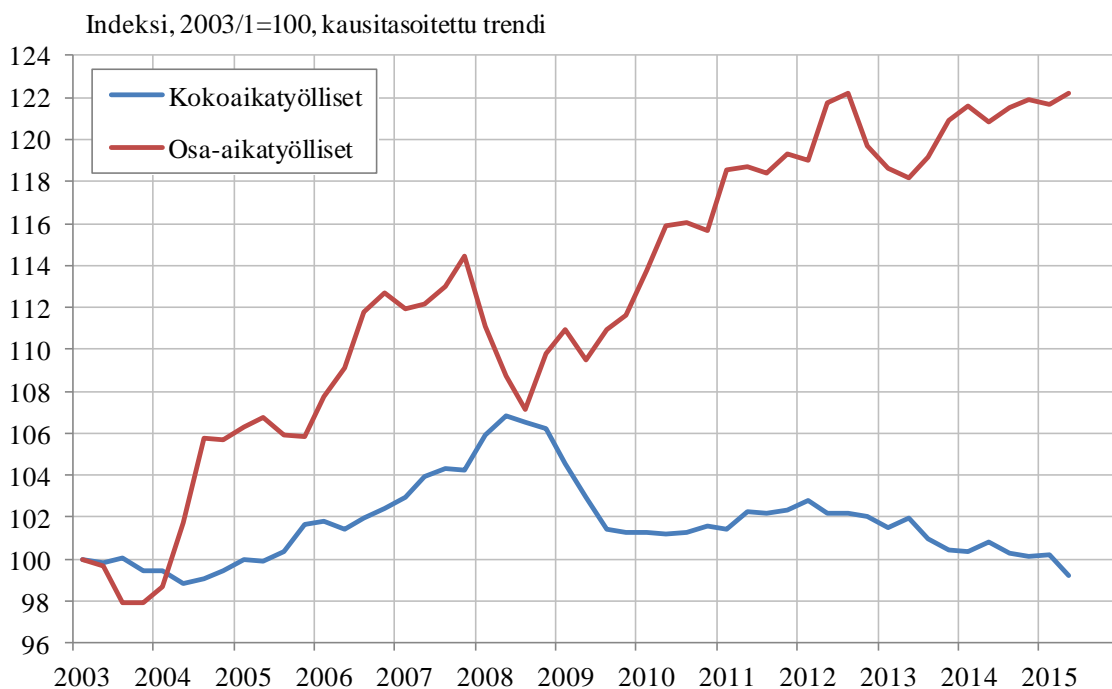
Odotettua heikompi työllisyyden kehitys tänä vuonna selittyy palveluiden heikolla työllisyyskehityksellä – etenkin vuoden toinen neljännes oli heikko. Työllisyys laski toisella neljänneksellä myös teollisuudessa ja rakentamisessa, mutta muutokset vastasivat suunnilleen sitä, mitä keväällä ennustimme näille toimialoille. Ennusteemme työllisten määräksi vuonna 2015 on nyt 2 435 000 henkeä eli 12 000 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2014.

Riittääkö talouskasvu vuonna 2016 kääntämään työllisyyden kasvuun?

Kaikki ennustelaitokset ennustavat vaatimatonta talouskasvua vuodelle 2016 (VM: 1,3 %); lisäksi vuodelle 2015 ennustettu 0,2 prosentin kasvu (VM) vaimentaa työvoiman kysyntää vielä 2016. Myös vuodelle 2016 ennustettu kasvu jää alle työllisyyden kasvukynnyksen. Palvelusektorin osalta voi kuitenkin ajatella, että kasvukynnys on selvästi koko taloutta matalampi².

Periaatteessa työllisten määrä voisi kasvaa melko vaatimattomankin talouskasvun oloissa voimakkaan osa-aikatyön kasvun kautta. Alla olevasta kuviosta nähdään, kuinka (pelkästään) osa-aikatyö onkin kasvanut finanssikriisin jälkeen. Sitä, että osa-aikatyö on kasvanut voimakkaammin kuin kokoaikatyö, voi selittää palveluvaltaistumisella. Kun kuitenkin kokoaikatyö on voimakkaasti vähentynyt, kyse on ollut myös heikosta työvoiman kysynnästä.

Kuvio 2. Koko- ja osa-aikatyöllisten kehitys

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

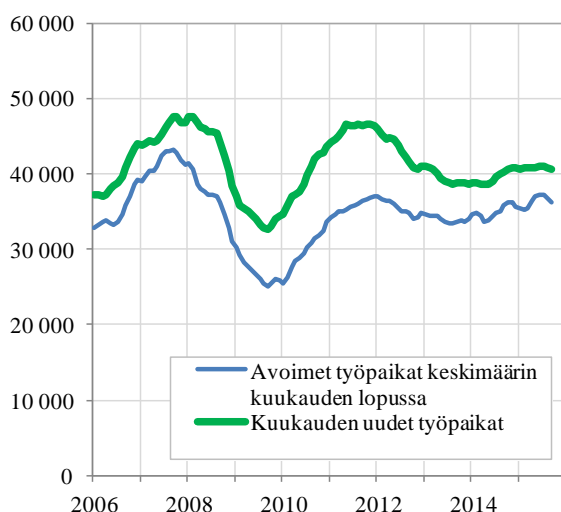
Valtaosa työllisistä tekee kuitenkin edelleen kokoaikatyötä. Kun kokoaikatyöllisten määrä on pikemminkin laskussa, tarvittaisiin melko voimakas osa-aikatyön kasvu, jotta kokonaistyöllisyys kääntyisi kasvuun. Aivan lyhyellä aikavälillä se ei ole uskottavaa.

Työtuntien voi ajatella reagoivan talouskasvuun hieman nopeammin kuin työllisten määrän. Työtuntien määrä kasvoi hieman viime vuoden loppupuolella; tasaantuen kuitenkin vuoden viimeisellä neljänneksellä. Tuolloin työtuntien kasvu selittyi pelkästään palvelusektorin kehityksellä. Aivan viime aikoina (3. neljännes) työtuntien määrä on hieman kasvanut; teollisuudessa jopa selvästi. Työtuntien määrä koko taloudessa sekä useimmilla toimialoilla on kuitenkin huomattavasti alle finanssikriisiä edeltävää tasoa.

² TEM:ssä tehtyjen estimointien mukaan kasvukynnys on alentunut koko talouden tasolla; palvelusektorilla estimaatit ovat vielä selvästi tätä alempia.

Kuvio 3. Tehdyt työtunnit (12 kuukauden liukuva keskiarvo)

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Kuvio 4. Työnvälitykseen ilmoitettujen avointen työpaikkojen määrän kehitystrendi

Lähde: TEM, Työnvälitystilasto

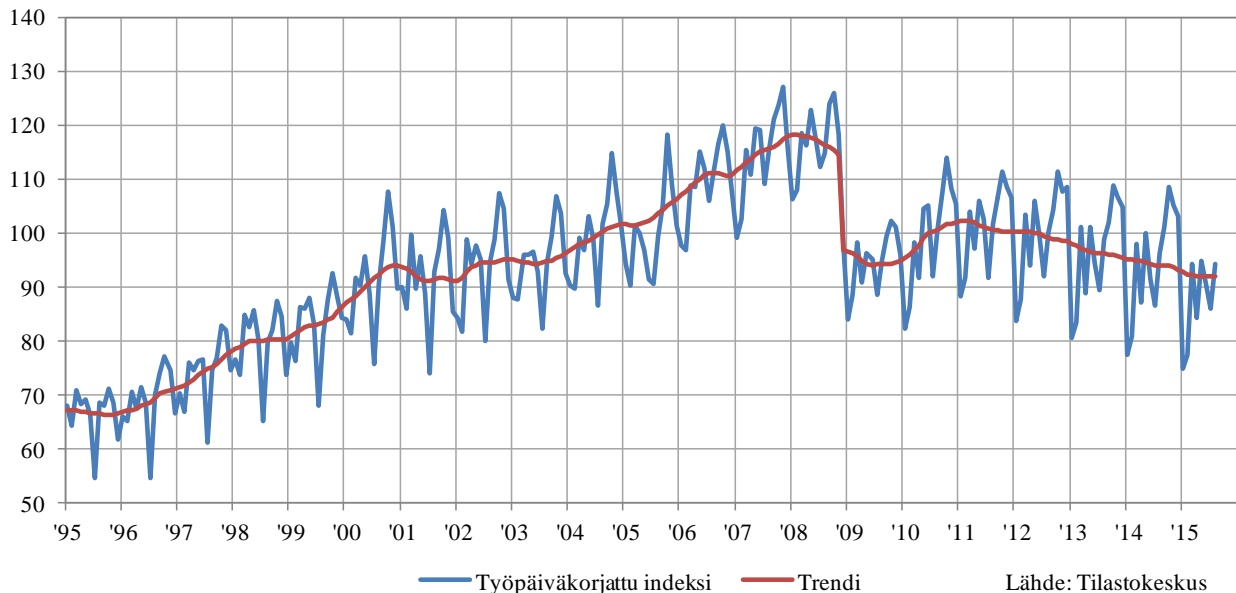
Yksi työvoiman kysyntää heijastava indikaattori on avointen työpaikkojen määrä työnvälityksessä. Myös kuukauden uudet työpaikat heijastavat työvoiman kysyntää. Molempien määrä lähti pieneen kasvuun vuonna 2014. Se on kuitenkin ollut ristiriidassa sen kanssa, että työllisten määrä on laskenut. Vaikka myös TE-toimiston kautta täyttyneiden työpaikkojen määrä on kasvanut, toisaalta paikkojen avoinna olon kestot näyttäisivät pidentyneen eli paikat täyttyvät hitaammin. Työpaikkojen avoinna olon kestoa tarkastellaan tarkemmin luvussa 4.

Ennustemme on, että työllisyys kasvaa hieman vuonna 2016, noin 5 000 hengellä. Mikäli kasvu painottuu hyvin voimakkaasti osa-aikatyöhön, voi työllisten määrä kasvaa jopa ennustetta enemmän, etenkin vuoden 2016 toisella puoliskolla. Toisaalta talouskasvun käynnistymisen viivästyminen muodostaa kuitenkin edelleen negatiivisen riskin ennusteelle. Ennustetta laadittaessa ei vielä kaikilta osin ole selvää, millaisia politiikkamuutoksia on tulossa. Merkittävimmät politiikkamuutokset toteutunevat vasta vähän myöhemmin – toisaalta osa tulevistakin muutoksista voi aiheuttaa käyttäytymisvaikutuksia jo ennen kuin muutokset astuvat voimaan.

Teollisuudessa työllisyys laskee yhä, mutta aiempaa hitaammin

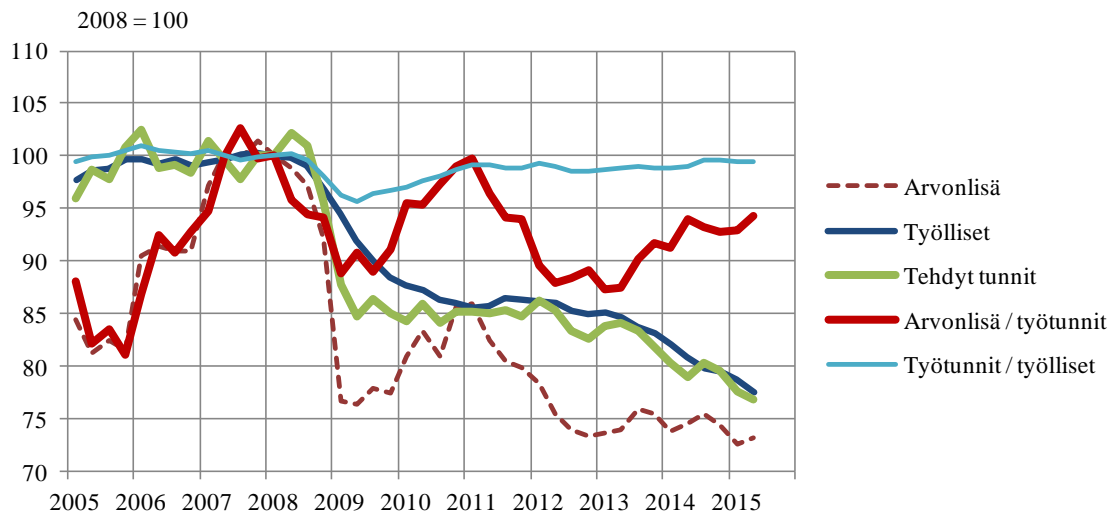
Teollisuustuotannon lasku jatkuu jo viidettä vuotta peräkkäin. Teollisuustuotanto (työpäiväkorjattu) väheni jälleen elokuussa 2,3 %; ylipäätään teollisuustuotanto on viimeisen vuoden aikana laskenut joka kuukausi verrattuna vuotta aiempaan tilanteeseen. Kausitasoitettuna muutos on ollut positiivinen joinakin yksittäisinä kuukausina.

Kuvio 5. Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi

Teollisuuden liikevaihto supistui touko-heinäkuussa 5 %; maalis-toukokuussa se laski 4 %. Teollisuuden uudet tilaukset sen sijaan kasvoivat elokuussa voimakkaasti, samoin muutamina muina kuukausina. Kuukausittaiset uusien tilausten vaihtelut ovat kuitenkin suuria, ja nyt kyse on ollut lähinnä telakkateollisuudesta. Vuonna 2013 uusien tilausten muutos oli joka kuukausi negatiivinen. 2014 ja 2015 muutokset ovat vaihdelleet negatiivisesta positiiviseen – pysyvää käännettä ei siis ole vielä nähty. Teollisuuden luottamusindikaattori (liite) on pysynyt keskimääräistä heikompana vuodesta 2012 lähtien, eikä se ole viime aikoina parantunut lainkaan.

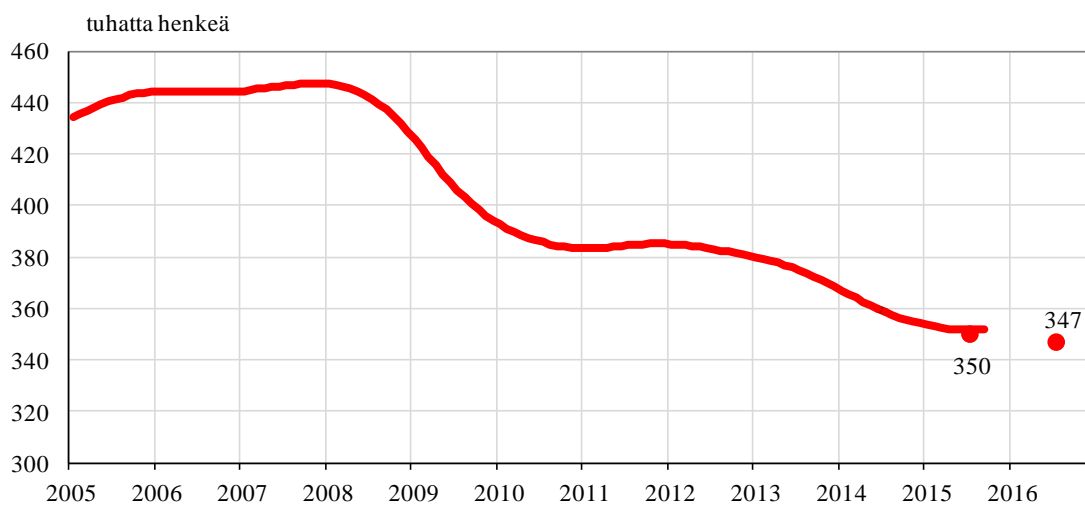
VM:n ennuste on, että teollisuustuotanto supistuu tänä vuonna 1,5 prosenttia ja kasvaa ensi vuonna 2,7 prosenttia. Teollisuuden elpyminen on siis jälleen siirtynyt siitä, mitä aiemmin on ennustettu. Niinpä ei ole yllättävää, että teollisuuden työllisten määrä on jatkuvasti laskenut. Alla olevasta kuvasta nähdään, miten arvonlisä, työllisten ja työtuntien määrä sekä tuottavuus ovat teollisuudessa kehittyneet.

Kuvio 6. Arvonlisä, työlliset ja työtunnit teollisuudessa

Lähde: Tilastokeskus

Teollisuudessa arvonlisä on huomattavasti alemmalla tasolla kuin ennen finanssikriisiä ja itse asiassa myös verrattuna vuoteen 2011. Työllisten ja työtuntien määrä on laskenut lyhyttä tasaantumisvaihetta lukuunottamatta vuoden 2008 jälkeen jatkuvasti. Kuviossa arvonlisä/työtunnit kuvaa karkeasti ns. tuottavuuskuilua, jolla tässä tarkoitetaan sitä, että ajoittain arvonlisä on supistunut työllisten määrää voimakkaammin. Vuodesta 2013 lähtien tuottavuuskuilu on alkanut supistua – ei siksi, että arvonlisä olisi kasvanut, vaan siksi, että työllisten määrän lasku on kiihtynyt.

Yritykset voivat myös kasvattaa tuotantoaan melko paljonkin parantamalla tuottavuutta, ilman työllisyyden kasvua. Etenkin teollisuudessa tuottavuuskuilun supistuminen on periaatteessa edellytys sille, että myös työllisyyden lasku taittuu. Myöskään tuotannon elpyminen ei merkitse välttämättä nopeaa ja merkittävää työllisyyden kasvua.

Kuvio 7. Teollisuuden työllisyyskehitys ja ennuste vuosille 2015–2016

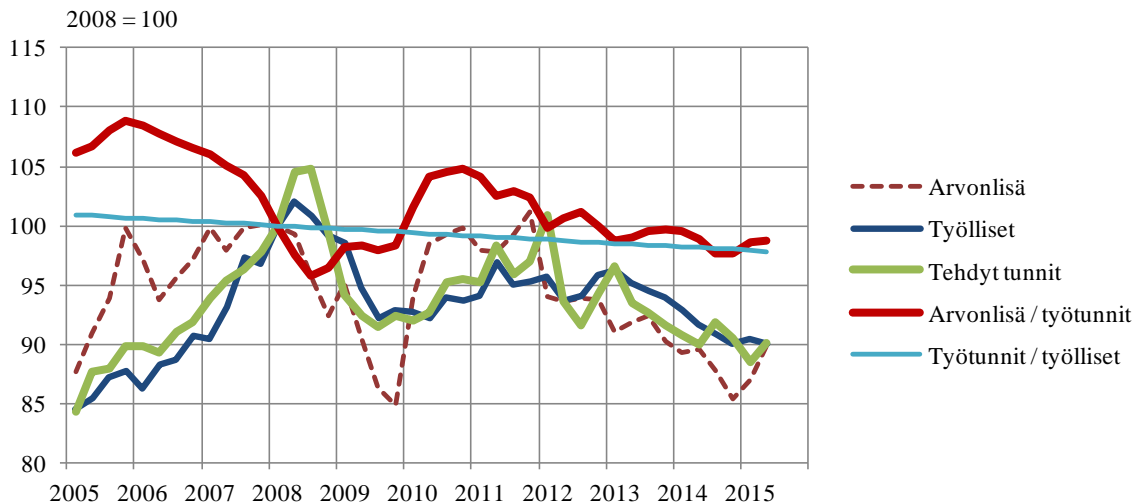
Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus

Kuten edellä todettiin, teollisuustuotanto supistuu VM:n arvion mukaan tänä vuonna 1,5 %. aivan viime aikoina teollisuuden työllisyyden lasku näyttää kuitenkin hidastuneen. Nyt arvioimme, että työllisyys teollisuudessa supistuu tänä vuonna 9 000 hengellä; pudotus on melko suuri siksi, että alkuvuonna työllisyys laski selvästi. Ensi vuonna VM arvioi teollisuustuotannon kasvavan 2,7 %. Se ei kuitenkaan vielä riitä pysäyttämään työllisyyden laskua, sillä tuottavuuden kasvu mahdollistaa tuotannon kasvattamisen ilman työvoiman lisäystä. Ennustemme on, että työllisten määrä teollisuudessa laskee vuonna 2016 vielä 3 000 hengellä. Teollisuuden arvonlisän positiivinen kehitys kuitenkin tukee ensi vuonna palveluiden ja rakentamisen työllisyyttä.

Rakentamisen työllisyydessä valoa näkyvissä

Rakennustuotannossa arvonlisä on supistunut kolme vuotta peräkkäin (2012–2014). Nyt tuotannon lasku rakentamisessa näyttäisi pysähtyneen – vuoden 2015 toisella neljänneksellä se oli samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Voi kuitenkin olla, että suhdanteiden parantuminen näkyy aluksi pikemminkin tuottavuuden parantumisena kuin työllisyyden kasvuna. Rakentamisessa viive arvonlisän kasvusta työllisyyden kasvuun on kuitenkin selvästi lyhyempi kuin teollisuudessa.

Kuvio 8. Arvonlisä, työlliset ja työtunnit rakentamisessa

Lähde: Tilastokeskus

Tällä hetkellä rakentamisen suhdannenäkymät ovat ristiriitaiset³. Rakentamiseen liittyy joitakin negatiivisia, tuotannon ja työllisyyden kasvua yhä heikentäviä tekijöitä, kuten:

- edelleen erittäin hidas talouskasvu
- teollisuuden hidas elpymine
- negatiiviset investoinnit tänä vuonna
- toimitilojen yltarjonta
- heikko julkisen talouden tilanne voi heijastua etenkin infrarakentamiseen
- heikko suhdannetilanne vaimentaa korjausrakentamisen kasvua- vaikka sen tarve on yhä suuri

Rakentamisen positiivisia näkymiä puolestaan tukevat:

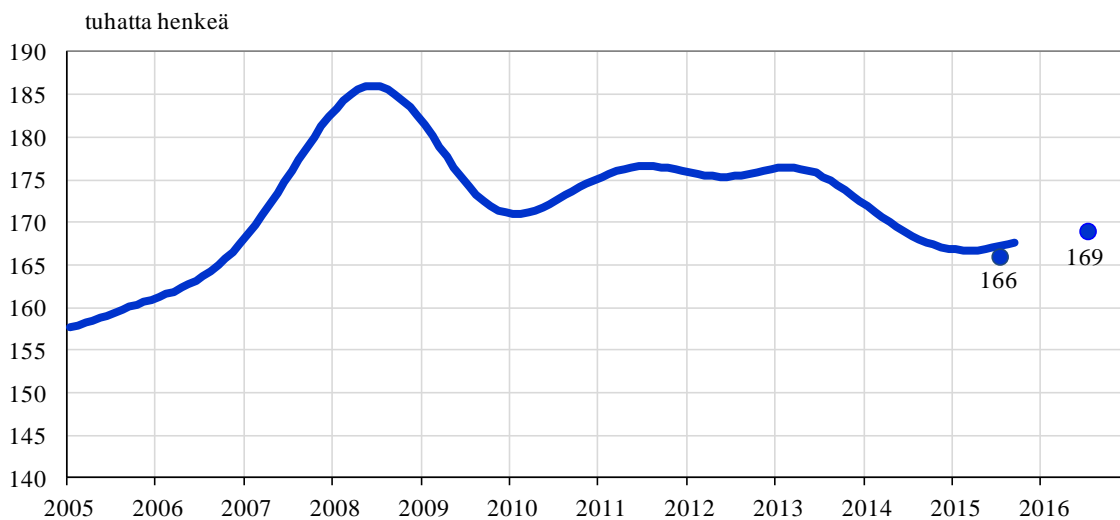
- teollisuuden ja investointien kasvu ensi vuonna

³ Lähteenä Rakennusalan suhdanneryhmän raportti 18.9.2015. <http://vm.fi/rakennusalan-suhdanteet>

- alhaiset korot tukevat kysyntää
- asuntolainojen saatavuus on hyvä
- muuttoliike lisääuudisrakentamista kasvukeskuksissa
- uudisrakentamisen tämän vuoden aloitukset lisäävät volyymikasvua etenkin ensi vuonna
- korjausrakentamisen tarve jatkuu – 1970–80-luvun suuret rakennusmäärät korjausiässä
- halpa öljy edistää etenkin infrarakentamista

Rakentamisen työllisyyttä heikentävät tekijät painottuvat enemmän kuluvaan vuoteen, kun taas positiiviset näkymät koskevat pikemminkin vuotta 2016. Rakentamisen luottamusindikaattori on tämän vuoden aikana hieman parantunut. Myös se, että työtuntien määrä rakentamisessa on aivan viime aikoina hieman kasvanut, ennakoii työllisyyden kasvua.

Kuvio 9. Rakentamisen työllisyyskehitys ja ennuste vuosille 2015–2016

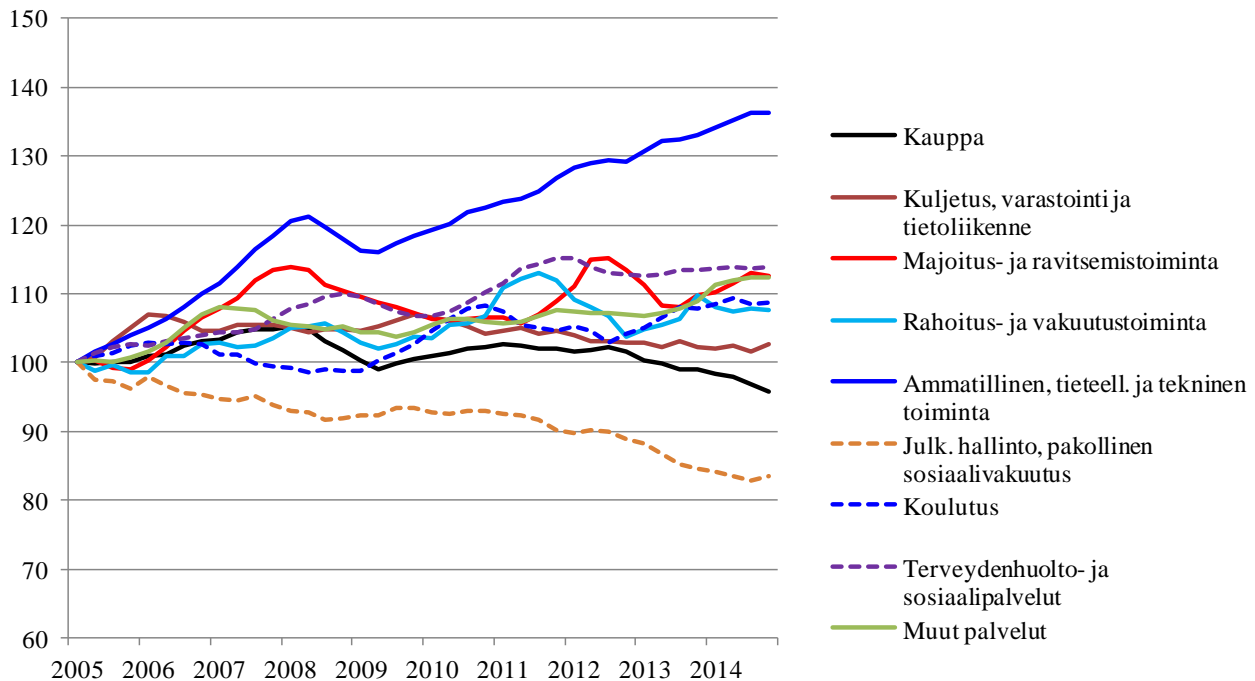
Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus

Siitä huolimatta, että rakentamisessa näkymät ovat hieman aiempaa valoisammat, työllisten määrä laskee edelleen tänä vuonna. Työllisyyden lasku jää kuitenkin hieman pienemmäksi kuin keväällä arvioimme – nyt arvioimme on, että se alenee noin 3 000 hengellä. Vuonna 2016 työllisten määrä kasvaa 3000 henkilöllä. Merkittävämpää työllisyyden kasvua nähdään siis vasta vähän myöhemmin. Työllisyysnäkymät rakentamisessa ovat kuitenkin positiiviset etenkin pidemmällä aikavälillä.

Palveluiden työllisyysnäkymät ristiriitaiset

Palveluiden työllisyys oli pienessä kasvussa jo vuoden 2014 lopulla sekä vuoden 2015 alussa. Tämän vuoden ensimmäisellä neljänneksellä työllisten määrä palveluissa kasvoi lähes 18 000 hengellä. Vuoden toinen neljännes sen sijaan oli todella heikko: työllisyys väheni 15 500 hengellä. Toisen neljänneksen kaikkia odotuksia heikompi kehitys painaa alaspäin ennustettamme siitäkin huolimatta, että vuoden kolmas neljännes ei ollut yhtä heikko – työllisten määrä pysyi samalla tasolla kuin edellisen vuoden vastaavana aikana.

Palvelut on päätoimialoista ylivoimaisesti suurin toimiala (työllistää noin 1 800 000 henkilöä) ja talouden palveluvaltaistuessa määrä kasvaa yhä. Samalla palveluiden sisällä on hyvin erilaisia toimialoja ja niiden kehitys on myös viime vuosina mennyt eri suuntaan.

Kuvio 10. Palvelualojen työllisyyden kehitys (2005=100)

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Kuten yllä olevasta kuviosta (luvut eivät kuvaa työllisten määriä vaan kunkin alatoimialan muutosta) havaitaan, työllisyys on vuodesta 2005 kasvanut etenkin ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa. Pientä työllisyyden kasvua on ollut myös sosiaali- ja terveysalalla, koulutuksessa, rahoitus- ja vakuutustoiminnassa, majoitus- ja ravitsemustoiminnassa sekä muissa palveluissa (joka sisältää myös hallinto- ja tukipalvelutoiminnan). Voimakkaimmin työllisyys on laskenut julkisessa hallinnossa sekä kaupan alalla. Useat näistä pidemmän aikavälin muutoksista liittyvät rakennemuutoksiin – esimerkiksi ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan työllisyyden ennustetaan kasvavan myös pidemmällä aikavälillä⁴. Kaupan työllisyyttä puolestaan voi pidemmällä aikavälillä laskea uusi teknologia sekä verkkokaupan kasvu. Julkisen hallinnon työllisyyden lasku on pidempiaikainen trendi. Sosiaali- ja terveyspalveluissa palveluiden kysyntä kasvaa väestön ikääntyessä, mutta samaan aikaan on paineita tehostaa palvelutuotantoa.

Jos katsotaan muutoksia lyhyellä aikavälillä, viimeisen 1–2 vuoden aikana, nähdään, että kasvaneita toimialoja ovat olleet ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, majoitus- ja ravitsemustoiminta sekä muut palvelut. Koulutuksen sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden työllisyys on pysynyt melko vakaana. Kaupan alalla, kuljetuksessa sekä julkisessa hallinnossa työllisyys on laskenut lyhyellä aikavälillä. Lyhyellä aikavälillä tästä eteenpäin (2015–2016) useimpien näiden toimialojen trendin voi olettaa jatkuvan samankaltaisena. Selkeimmin suhdanteiden parantuminen muuttaisi kuljetusalan työllisyyttä, joka seuraa voimakkaasti viennin kehitystä. Kaupan alalla työllisyyden lasku jatkuu, mutta suhdannetilanteen parantuminen voi loiventaa kehitystä.

Palveluiden työllisyysnäkymät ovat melko heikot:

- työttömyyden kasvu heikentää yksityistä kulutuskysyntää
- samoin hyvin matalat palkankorotukset

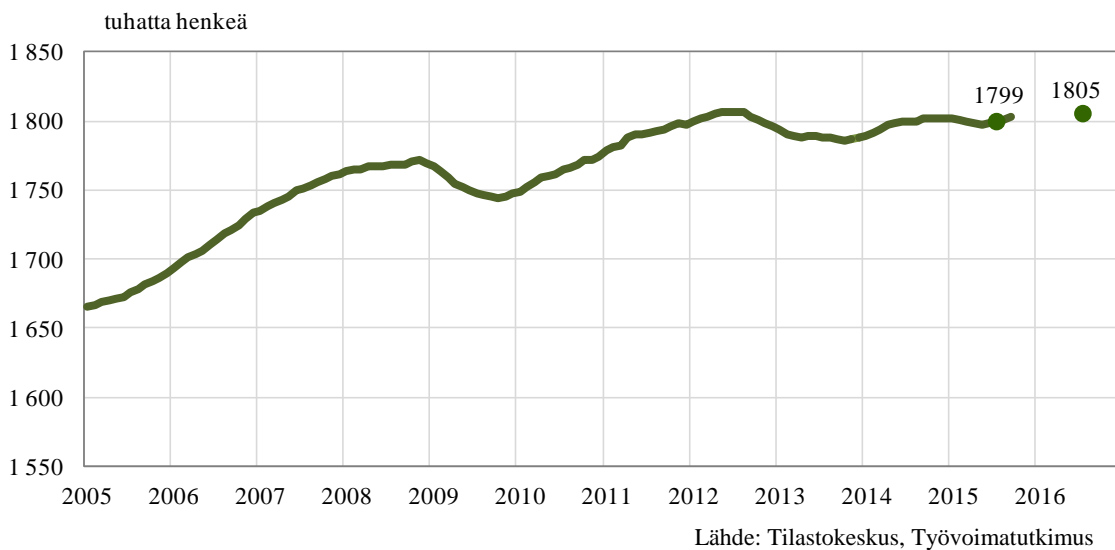
⁴ Niemi Janne – Ahokas Jussi – Honkatukia Juha – Simola Antti – Tamminen Saara – Lehmus Markku (2015): Työvoiman tarve Suomen taloudessa. http://www.vatt.fi/julkaisut/uusimmatJulkaisut/julkaisu/Publication_6093_id/1003

- toisaalta hidas inflaatio tukee ostovoiman säilymistä
- teollisuuden hidas elpyminen heikentää edelleen palveluiden kysyntää
- julkisten palveluiden osalta kuntien heikko rahatilanne ei juuri mahdollista työllisyyden kasvua – vaikka yksittäisinä kuukausina työllisten määrä on kasvanut
- kuluttajien luottamus parani alkuvuodesta, mutta on viime aikoina taas heikentynyt
- budjettileikkaukset heikentävät palveluiden työllisyyttä

Suhdanne-ennusteissa yleinen näkemys on, että talouskasvu käynnistyy viennin ja teollisuuden vetämänä. Työllisyyden paraneminen tapahtuu kuitenkin välillisesti rakentamisen ja ennen kaikkea palveluiden kautta. Positiivinen työllisyysvaikutus palveluihin syntyy ennen kaikkea välillisen kysynnän kautta, sillä teollisuus on merkittävä palveluiden käyttäjä. Etenkin teollisuuden heikko tilanne vaimentaa kuitenkin vielä jonkin aikaa työllisyyskehitystä palvelusektorilla.

Palveluiden työllisyyttä tukee myös kulutuskysyntä. Julkinen kulutuskysyntä kasvaa kuitenkin tänä vuonna vain marginaalisesti ja laskee hieman ensi vuonna. Myös yksityisen kulutuskysynnän kasvu on melko vaatimatonta ja itse asiassa hieman hidastuu seuraavana vuonna. Kaiken kaikkiaan yleiskuva on, että palvelusektori kokonaisuutena polkee enemmän tai vähemmän paikallaan, samoin palveluiden työllisyys. Samaan aikaan palvelusektorin sisällä on erisuuntaista kehitystä.

Kuvio 11. Palveluiden työllisyyskehitys ja ennuste vuosille 2015–2016

Palveluiden työllisyys kasvoi vuoden 2014 lopulla ja vuoden 2015 alussa; lisäksi tuotannon ennustettiin kasvavan hyvin vuonna 2016. Niinpä keväällä ennustemme palveluiden työllisyyskasvuksi oli varsin positiivinen. Se perustui osin myös siihen, että jos työllisyyden kasvu on lähinnä osa-aikatyötä. Se ei kuitenkaan ole riittänyt kasvattamaan kokonaistyöllisyyttä. Tämän vuoden aikana palveluiden työllisyys on kehittynyt paljon odotettua heikommaksi. Myös palvelutuotannon kasvu jää ensi vuonna aiemmin ennustettua heikommaksi. Siksi korjaamme palveluiden työllisyysennustetta selvästi alaspäin. Vuonna 2015 työllisyys on viime vuoden tasolla ja vuonna 2016 kasvu jää marginaaliseksi (+ 6 000). Tällä hetkellä juuri palveluiden työllisten määrän arviointiin liittyy tavanomaista enemmän epävarmuutta. Koska palveluiden osuus on niin suuri, mahdollinen ennustevirhe tulee näkymään myös kokonaistyöllisyydessä.

3. ELÄKÖITYMISEN MYÖHENTYMINEN JA MAAHANMUUTTO LISÄÄVÄT TYÖVOIMAA

Maahanmuutto lisää työvoiman tarjontaa

Suomessa on työikäistä, 15–74-vuotiasta, väestöä noin 4 110 000 henkeä⁵ sekä vuonna 2015 että 2016. Sen jälkeen työikäisen väestön määrä kasvaa edelleen vuosikymmenen loppuun asti. 15–64-vuotiaiden määrä on sitä vastoin vähentynyt vuodesta 2012 alkaen hieman yli 10 000 hengen vuosivauhdilla.

Ennakkotietojen⁶ mukaan Suomen väkiluku oli elokuun lopussa 5 480 840 henkilöä. Väkiluku kasvoi alkuvuonna noin 9 090 hengellä. Väestönkasvu perustuu pääasiassa muuttovoittoon ulkomailta, vaikka se vähentyikin hieman edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Virallisissa tilastoissa viime aikojen runsas turvapaikanhakijoiden määrä ei vielä näy. On kuitenkin arvioitu, että noin puolet tulijoista saa oleskeluluvan ja näin ollen lisäys työvoiman tarjontaan tilastoissa näkyisi noin kuuden kuukauden tai vuoden kuluttua maahan saapumisesta. Koska noin 80 prosenttia turvapaikanhakijoista on työikäisiä, työvoiman tarjonta lisääntynee Suomessa tuhansilla vuoden 2016 kuluessa.⁷

Muuttovoitolla on jo viime vuosina ollut työvoiman tarjontaa kasvattava vaikutus. Erityisesti 25–39-vuotiaiden ulkomaalaisten osuus Suomen väestöstä on kasvanut viime vuosien aikana ja korkeimmillaan osuus on jo lähes 10 prosenttia 30–34-vuotiaiden joukossa. Ulkomaalaisten osuus koko väestöstä oli vuoden 2014 aikana 4 prosenttia. Työvoiman määrää lisäävät osaltaan myös tilapäisesti Suomessa työskentelevät ulkomaalaiset.

Kantaväestön alle 25-vuotias väestö vähenee sitä vastoin tuhansilla henkilöillä aina 2020-luvun alkuun saakka 25–59-vuotiaiden ikäkohorttien pysyessä lähes saman kokoisina. Väestömäärän kasvu yli 60-vuotiaiden osalta lisää kuitenkin koko työikäisen väestön määrää aina 2020-luvun puoliväliin saakka, jonka jälkeen väestömäärä kääntyy selvään laskuun.

Työvoimaa yhä enemmän tarjolla

Työvoimaa poistuu työmarkkinoilta ja toisaalta palaa aina silloin, kun työnhakijoiden arviot uuden työn löytymisestä muuttuvat. Vuoden 2014–2015 vaihteessa työmarkkinoilla ilmeni merkkejä pienestä vilkastumisesta, kun sekä työvoimaan kuuluvien määrä kasvoi hieman että piilotyöttömien määrä laski. Signaalit työmarkkinoiden vahvistuneesta vireestä eivät kuitenkaan kantaneet ja piilotyöttömien⁸ määrä on vuoden kuluessa jatkanut uudestaan kasvua (156 000 henkeä⁹) työttömyyden kasvun myötä.

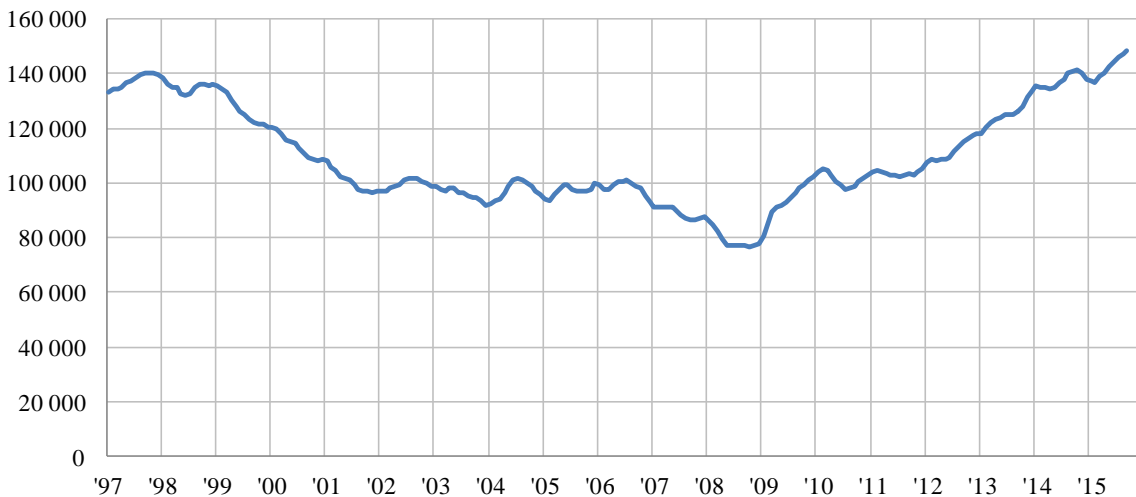
⁵ Väestöennuste 2012; Tilastokeskus julkistaa uuden väestöennusteen 31.10.2015.

⁶ Tilastokeskus 17.9.2015.

⁷ Keskeistä työmarkkinoille sijoittumisessa on työvoiman yleisen kysynnän ohella maahanmuuttajien osaaminen ja kielitaito.

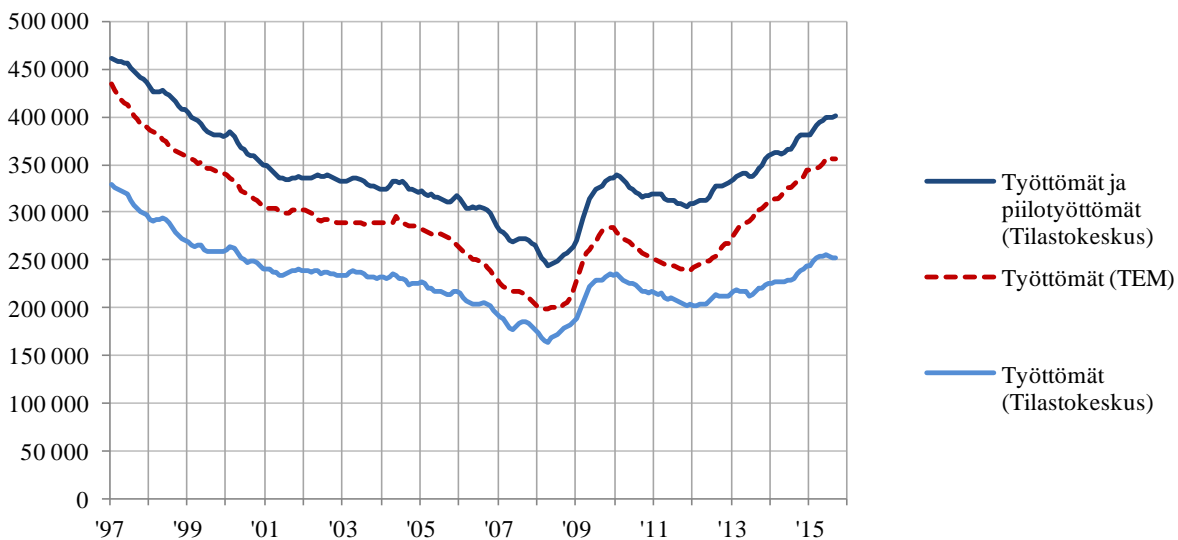
⁸ Tilastokeskuksen määritelmän mukaan piilotyöttömäksi luetaan työvoiman ulkopuolella oleva henkilö, joka haluaisi ansiotyötä ja olisi työhön käytettävissä kahden viikon kuluessa, mutta ei ole etsinyt työtä viimeisen neljän viikon aikana. Piilotyöttömyyden syitä ovat työnhausta luopuminen tai muut syyt kuten opiskelu, lasten hoito tai terveydelliset syyt.

⁹ Tilastokeskus, syyskuu 2015.

Kuvio 12. Piilotyöttömät 1997–2015

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Erityisesti kun tarkastellaan piilotyöttömyyttä ja Tilastokeskuksen mittaamaa työttömyyttä yhdessä, on kehitys ollut saman suuntaista työ- ja elinkeinoministeriön keräämien työttömyyslukujen kehityksen kanssa.

Kuvio 13. Työttömät ja piilotyöttömät 1997–2015

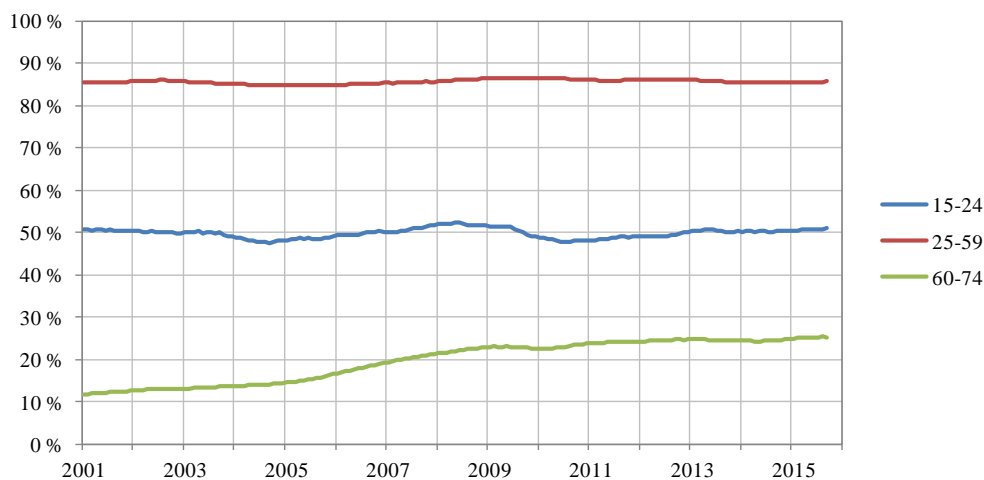
Lähteet: TEM, työnvälitystilasto ja Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Piilotyöttömyys heijastelee tällä hetkellä työmarkkinoiden suhdanteita ja niiden muutoksia työvoimaan selkeämmin kuin työvoiman ulkopuolisten määrä. Yleensä työttömyyden pitkittyessä ja työmarkkinoiden kiristytessä työvoimaa on siirtynyt työvoiman ulkopuolelle, mutta nykyisin työvoiman ulkopuolisten määrään vaikuttaa demografia yhä vahvemmin. Piilotyöttömyyden kehityksestä poiketen, työvoiman ulkopuolella olevien määrä on vähentynyt hieman. Suurin muutos on tapahtunut 55–64-vuotiaiden joukossa, mikä kertoo myöhentyneestä eläkkeelle jäännistä ja ylipäättään suuresta ikäluokan koosta. Edelleen vuoden 2016 aikana työvoiman vanhetessa entisestään, jatkaa työvoiman ulkopuolisen määrä alenemistaan. Toisaalta työvoimaan on palattu myös opiskelijoiden ja kotona lapsia tai omaisia hoitavien joukosta aiempaa useammin.

Työvoimaan on kuulunut yhä enemmän alle 65-vuotiaita naisia, mutta myös sitä vanhemmissa ikäluokissa naisten kuuluminen työvoimaan on yleistynyt. Sitä vastoin miehiä on kuulunut työvoimaan selvästi enemmän vain alle 65-vuotiaiden ikäryhmissä. Osaltaan tämä vahvistaa käsitystä ikääntyneen työvoiman aiempaa pidemmistä työurista, mutta myös työmarkkinavirtojen jatkuvasta liikkeestä työllisyyden, työttömyyden ja työvoimaan kuulumattomuuden välillä.

Työvoiman määrän muutokset vaikuttavat myös osallistumisasteisiin. Ikäryhmittäin väestörakenteen kehitys ja suhdannevaihtelut vaikuttavat osallistumisasteisiin toisistaan poikkeavalla tavalla ja nimenomaan kaikkein vanhimpien ikäluokkien työvoimaosuus on kasvanut koko viimeisen vuosikymmenen aikana. Muutokset nuorempien ikäkohorttien osallistumisasteissa ovat olleet suhteellisen pieniä.

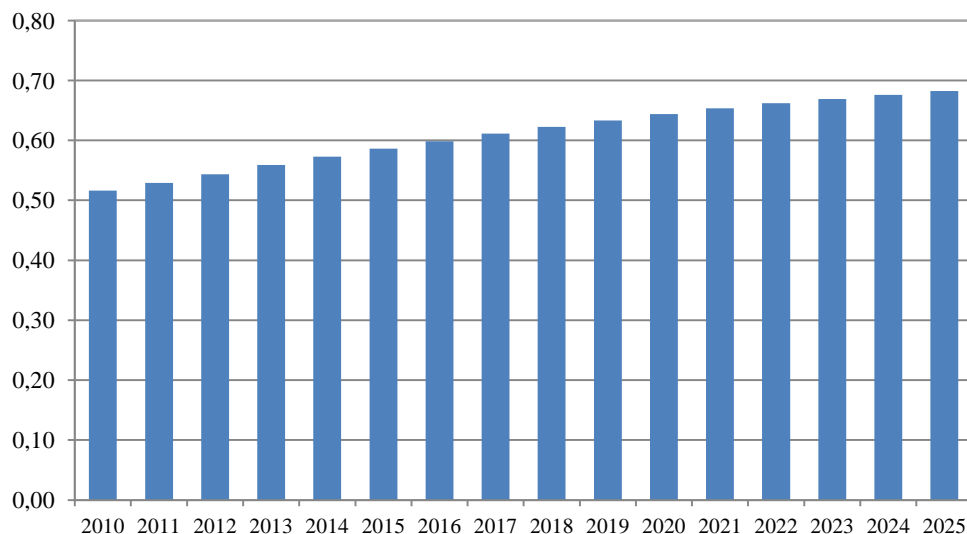
Kuvio 14. Työvoimaosuudet ikäryhmittäin vuosina 2001–2015

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Väestön vanheneminen rasittaa yhä enemmän huoltosuhdetta¹⁰, mutta ikääntyneiden pysymien työvoimassa hidastaa sitä. Taloudellista huoltosuhdetta kuormittaa myös yhä laajeneva työttömyys.

Kuvio 15. Huoltosuhteen kehitys 2010–2025. Tilastokeskus.

¹⁰ eli kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti.

Työvoiman tarjontaennuste vuosille 2015–2016

Työvoimaa on työmarkkinoilla jonkin verran aiempaa enemmän vuonna 2015 demografiasta, ei niinkään vilkastuneesta kysynnästä johtuen. Ikärakenteesta johtuva työvoiman lisäys kasvattaa jonkin verran myös työllisyyttä. Vuonna 2016 työvoiman määrä kasvaa edelleen vanhempien, suurten ikäkohorttien pidempien työurien ja suuren koon myötä. Kysynnän mahdollinen pieni elpyminen vuonna 2016 voi lisätä vähäisesti työvoiman määrää nuoremmissa ikäluokissa, mutta johtaa hetkellisesti myös työttömyyden kasvuun.

Työvoimaan kuuluvien osuus kasvaa kuitenkin alle 25-vuotiaiden ja 25–59-vuotiaiden, joukossa ikäluokkien koon pienenemisen seurauksena vuoden 2016 aikana, mutta kysynnän heikkoudesta johtuen edelleen melko verkkaisena.

Taulukko 1. Työvoimaosuus ja työvoima ikäryhmittäin vuonna 2014 ja ennusteet vuosille 2015 ja 2016

Ikä	Työvoimaosuus, % ikäluokasta			Työvoima , 1000 henkeä		
	2014	2015e	2016e	2014	2015e	2016e
15 - 24	50,5	50,8	51,4	329	329	329
25 - 59	85,6	85,7	85,9	2106	2109	2112
60 - 74	24,8	25,5	26,1	243	253	262
15 - 74	65,4	65,5	65,7	2679	2691	2703

Päätelmät työvoiman tarjonnasta

- Työikäisen, 15–74-vuotiaan, väestön määrän on vuosina 2015 noin 4 108 000 henkeä ja vuonna 2016 noin 4 113 000 henkeä. Kasvu jatkuu vuosikymmenen vaihteeseen saakka ikärakenteen vanhenemisen vuoksi. Maahanmuutto lisää erityisesti nuoren ja parhaassa työiässä olevan väestön määrää.
- Työvoiman määrä kasvaa vuonna 2015 noin 12 000 hengellä vanhimpien ikäkohorttien kasvun vuoksi. Vuonna 2016 työvoiman tarjontaa kasvaa edelleen 12 000 hengellä. Piilotyöttömyys jatkaa kasvuaan, kunnes talouden elpyminen käynnistyy.
- Työvoiman määrä kasvaa vuosien 2015 ja 2016 aikana erityisesti vanhimmissa ikäluokissa. Nuoremman työvoiman määrällinen tarjonta pysyy ennallaan, vaikka työvoimaosuus kasvaa ikäkohorttien pientymisen seurauksena. Maahanmuutto vähentää nuoremman työvoiman määrällistä laskua hieman. Parhaassa työiässä olevien työvoiman tarjonta lisääntyy kysynnän lievän kasvun myötä hieman vuonna 2016.
- Työvoiman kysynnän alkaessa lisääntyä, työmarkkinoille palaavan työvoiman määrä kasvaa enemmän ja nostaa työttömyysastetta hetkellisesti.

4. KOHTAANTO-ONGELMA PAHENEE

Sekä työttömien työnhakijoiden että avoimien paikkojen määrät ovat kasvussa

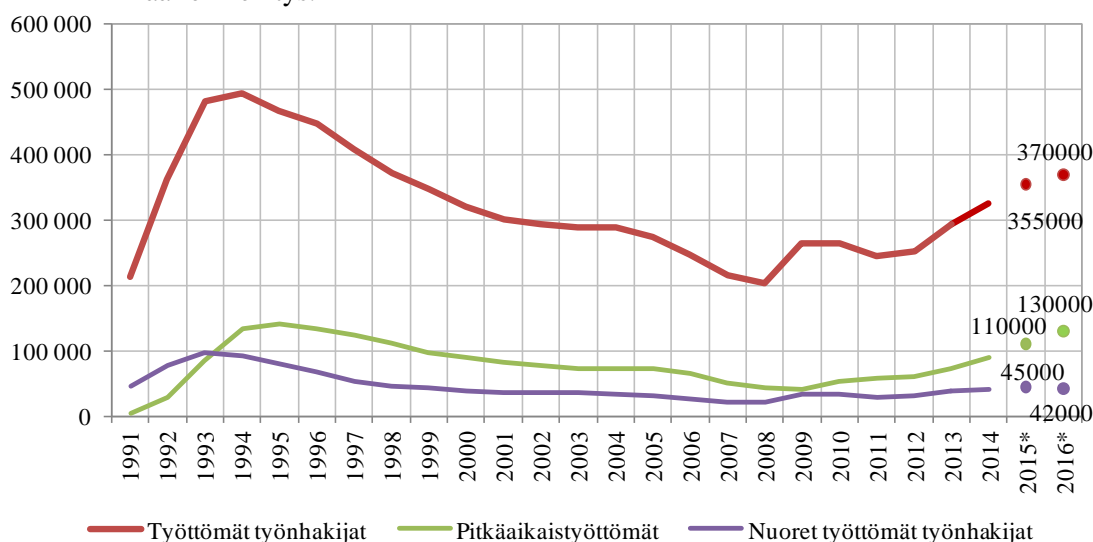
Avoimien työpaikkojen määrä TE-toimistoissa on hienoisessa nousussa, mutta samaan aikaan työttömien työnhakijoiden määrä kasvaa. Työttömien työnhakijoiden määrän kasvu näyttää hieman hidastuneen, mutta pitkäaikaistyöttömyyden kasvu jatkuu voimakkaana. Avoimien paikkojen täyttyminen on näyttää hidastuneen, vaikka työttömiä työnhakijoita on runsaasti.

Työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmilla tarkoitetaan sitä, etteivät työnhakijoiden ominaisuudet ja työnantajien vaatimukset kohtaa. Avoimet työpaikat saattavat olla eri ammattialoilla tai maantieteellisillä alueilla kuin työnhakijat, tai työnhakijoiden osaaminen ei vastaa työnantajien toivomuksia. Työttömien työnhakijoiden ja avoimien paikkojen määrän kasvu sekä samanaikainen avoimien paikkojen täyttymisen hidastuminen viittavat kohtaanto-ongelmien pahentumiseen.

Ennustemme on, että työttömiä työnhakijoita on 355 000 henkilöä vuonna 2015 ja 370 000 henkilöä vuonna 2016 (2014: 325 700). Pitkäaikaistyöttömiä eli yli 12 kuukautta yhtäjaksoisesti työttömänä olleita henkilöitä on vuonna 2015 110 000 ja vuonna 2016 130 000 (2014: 90 500). Nuoria alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita on vuonna 2015 45 000 henkilöä ja vuonna 2016 42 000 henkilöä (2014: 43 300).

Työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi vuonna 2014 edellisvuodesta 11 %. Vuoden 2015 tammi-syyskuussa kasvu verrattuna edellisen vuoden vastaavaan kuukauteen on ollut keskimäärin 9,2 %. Syyskuussa 2015 kasvua oli syyskuuhun 2014 verrattuna 7,3 %. Työttömien työnhakijoiden määrä kasvaa siis edelleen voimakkaasti, mutta kasvu on hieman hidastunut. Pitkäaikaistyöttömyys sen sijaan kasvoi syyskuussa 2015 edellisvuoteen verrattuna 22 %, ja vuoden 2015 tammi-syyskuussa kasvuvauhti oli keskimäärin 21 % edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna.

Kuvio 16. Työttömien työnhakijoiden, pitkäaikaistyöttömien ja nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien määrien kehitys.

Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Kuten aina, ennustelukuihin liittyy epävarmuutta. Kevään ennustemme osoittautui turhan optimistiseksi, ja työttömyys on kasvanut ennustettua nopeammin. Nyt ennustamme etenkin pitkäaikais-työttömien määrän jatkavan voimakasta kasvuaan. On kuitenkin mahdollista, että kaavaillut työttö-

myysturvan leikkaukset vaikuttavat jo ennakkollisesti työttömyyttä vähentävästi. Vuoden 2015 alusta alkaen kunnilla on ollut entistä suurempi vastuu pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatuen kustannuksista. Mikäli pitkäaikaistyöttömyysjaksot pystytään katkaisemaan entistä tehokkaammin, on mahdollista, että työttömien työnhakijoiden määrät jäävät ennustettua matalammalle tasolle.

Avoinna olon kestot näyttävät pitkittyneen, mutta joitakin myönteisiäkin merkkejä on

Eräs merkki kohtaanto-ongelman vaikeutumisesta on avoimien työpaikkojen avoinna olon pidentyminen. Avoinna olon kestot näyttävätkin pidentyneen viime vuosina, mutta kuva ei ole aivan yksiselitteinen.

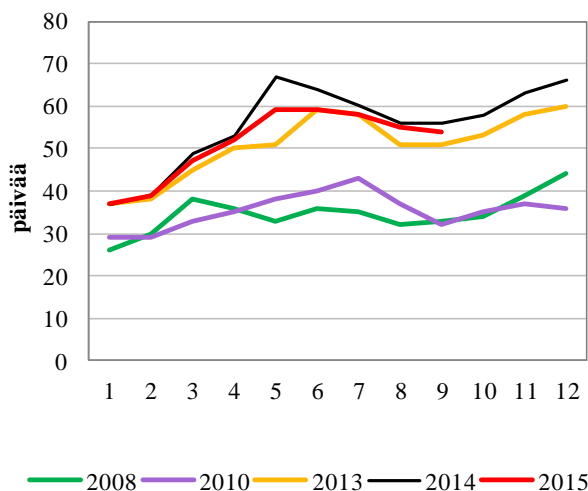
Myönteinen merkki on, että TE-toimistoihin ilmoitettiin vuoden 2015 ensimmäisellä puoliskolla enemmän työpaikkoja kuin vuotta aiemmin, ja lisäksi avoimeksi ilmoitetuista paikoista täyttyi suurempi osuus kuin vuotta aiemmin. Vuoden 2015 tammi-kesäkuussa TE-toimistoihin ilmoitettiin yhteensä 278 917 uutta avointa työpaikkaa. Vuoden 2014 ensimmäisellä puoliskolla luku oli 266 297. Täyttyneitä paikkoja oli vuoden 2015 ensimmäisellä puoliskolla 77 745 eli 28 % (2014: 54 605; 20 %).¹¹

Negatiivisesta kehityksestä puolestaan kertoo se, että virta yli kolmen kuukauden avoinna olon kestoon kasvoi vuoden 2014 ensimmäisen puoliskon 4,1 %:sta 4,8 %:iin vuoden 2015 ensimmäisellä puoliskolla. Virralla yli kolmen kuukauden avoinna olon kestoon tarkoitetaan niiden avoimien paikkojen osuutta, jotka ovat avoinna vielä kolme kuukautta avoimeksi ilmoittamisen jälkeen.

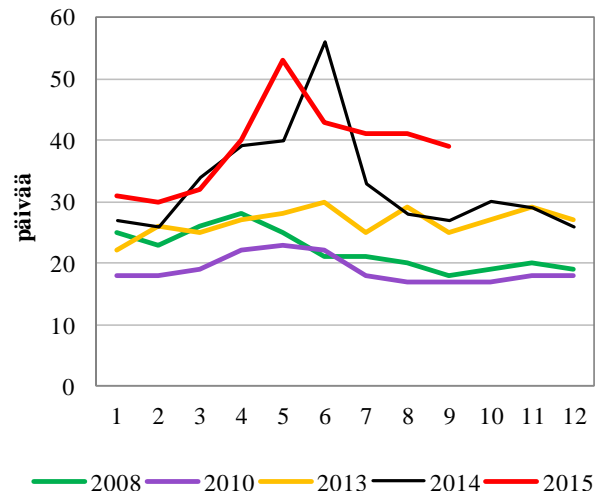
Keskimääräinen avoinna olon kesto oli syyskuussa 2015 54 vuorokautta, mikä on kaksi vuorokautta vähemmän kuin syyskuussa 2014. Avoinna olon kestot ovat vuonna 2015 olleet hieman edellisvuotta lyhyempiä, mutta reilusti pidempiä kuin vuosina 2008 tai 2010.

Vaikka keskimääräinen avoinna olon kesto on vuonna 2015 ollut hieman lyhyempi kuin vuonna 2014, täyttyneiden työpaikkojen tilanne on päinvastainen. Täyttyneiden työpaikkojen keskimääräinen avoinna olon kesto oli syyskuussa 2015 39 vuorokautta (syyskuu 2014: 27 vuorokautta).

Kuvio 17. Kaikkien avoimien työpaikkojen avoinna olon kesto. TEM, työnvälitystilasto

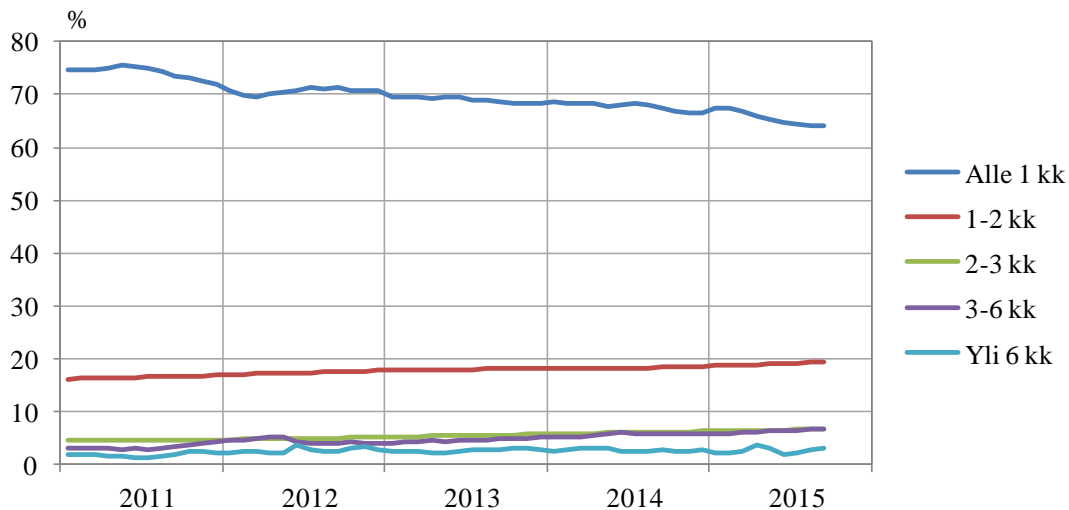
Kuvio 18. Täyttyneiden työpaikkojen avoinna olon kesto. TEM, työnvälitystilasto

¹¹ Avoimet ja täyttyneet paikat eivät viittaa täysin samoihin ryhmiin: osa vuoden ensimmäisen puoliskon aikana täyttyneistä paikoista on avattu jo edellisenä vuonna, ja toisaalta osa avatuista paikoista ratkeaa vasta vuoden toisella puoliskolla. Valtaosa, noin 70 %, paikoista on tilassa ”rekrytointiprosessi kesken”.

Vaikka avoinna olon kestot näyttäisivät useiden mittareiden valossa pitkittyneen, ylivoimaisesti suurin osuus avoimista paikoista on edelleen aivan uusia, korkeintaan kuukauden avoinna olleita. Tammi-syyskuussa 2015 alle kuukauden avoinna olleita paikkoja oli keskimäärin 65 % kaikista avoimista paikoista. Osuus on hieman laskenut; vuonna 2014 alle kuukauden auki olleita paikkoja oli keskimäärin 68 %.

Kuvio 19. Avoinna olon kestot osuuksina kaikista avoimista työpaikoista

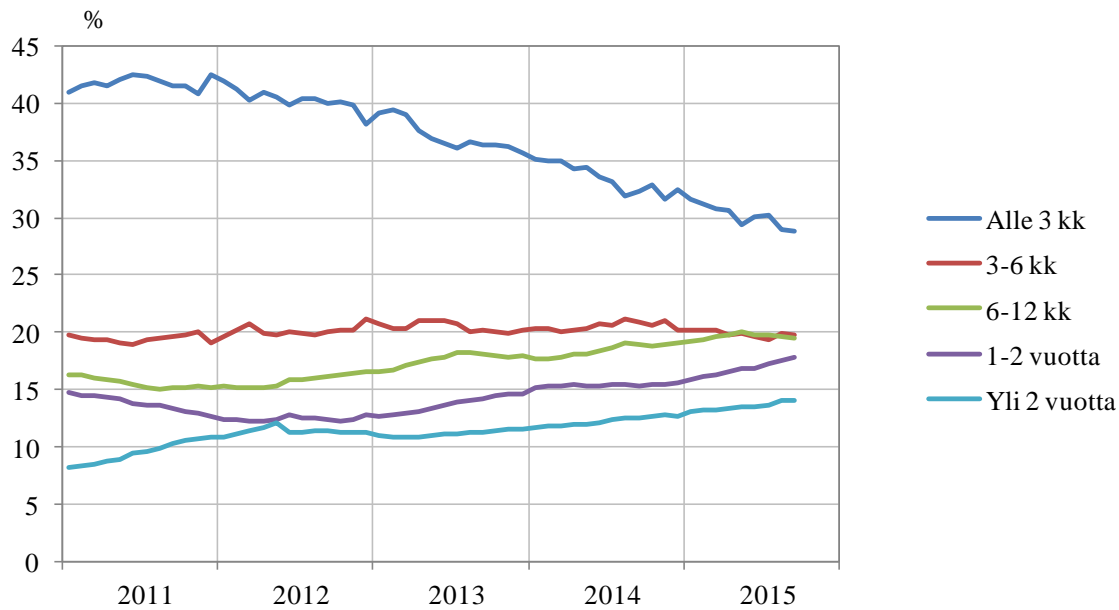

Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Työttömyyden pitkittyminen jatkuu

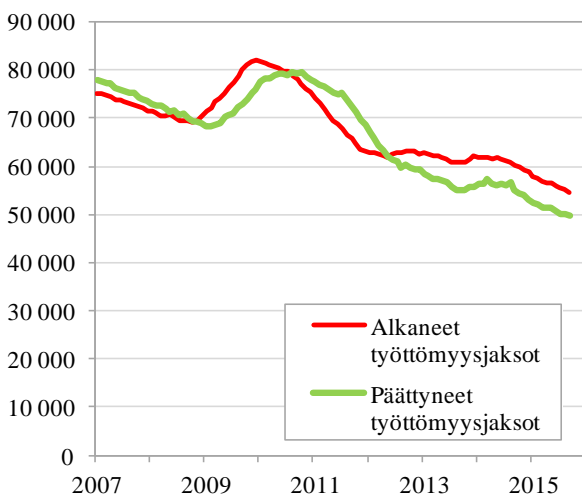
Kohtaanto-ongelman vaikeutuminen näkyy työttömyyden pitkittymisenä. Kaikki mittarit kertovat työttömyyden pitkittyneen. Työttömiä työnhakijoita oli syyskuussa 2015 337 000 henkilöä. Heistä 89 000 oli äskettäin työttömäksi jääneitä eli alle kolme kuukautta työttömänä työnhakijana olleita. Alle kolme kuukautta työttömänä työnhakijana olleiden osuus oli 26 %, kun syyskuussa 2014 se oli 30 % ja syyskuussa 2013 34 %.

Samaan aikaan kun äskettäin työttömäksi jääneiden osuus kaikista työttömistä työnhakijoista on laskenut, pidempään työttömänä olleita on yhä suuremmat määrät ja osuudet. Syyskuussa 2015 yli vuoden mutta alle kaksi vuotta työttömänä olleita oli 18 % (62 000 henkilöä) ja yli kaksi vuotta työttömänä olleita 15 % (50 000 henkilöä). Vuoden 2014 syyskuussa osuudet olivat 16 % ja 13 %; vuoden 2013 syyskuussa 15 % ja 12 %.

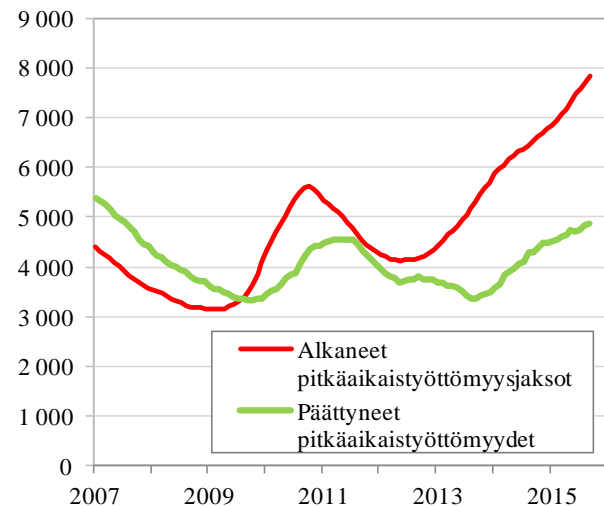
Kuvio 20. Eripituiset työttömyysjaksot osuuksina kaikista työttömistä työnhakijoista

Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Sekä alkavien että päättyvien työttömyysjaksojen määrä on ollut laskussa jo yli vuoden, mutta alkavia työttömyysjaksoja on edelleen enemmän kuin päättyviä. Syyskuussa 2015 alkoi 52 000 työttömyysjaksoa ja päättyi 49 000 jaksoa. Sen sijaan pitkäaikaistyöttömyysjaksojen kasvu eli 12 kuukautta yhtäjaksoista työttömyyttä ylittävien työttömyysjaksojen määrä on ollut voimakkaassa kasvussa jo vuoden 2012 loppupuolelta saakka. Pitkäaikaistyöttömyyden kasvun hidastumisesta ei ole merkkejä. Syyskuussa 2015 alkoi 9 200 pitkäaikaistyöttömyysjaksoa eli näin monen henkilön työttömyyden kesto ylitti 12 kuukauden rajan. Pitkäaikaistyöttömyysjaksoja päättyi 6 300.

Kuvio 21. Alkaneet ja päättyneet työttömyysjaksot

Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Kuvio 22. Alkaneet ja päättyneet pitkäaikais-työttömyysjaksot

Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Kohtaanto-ongelmat ammattialoittain ja alueittain

Työ- ja elinkeinoministeriö tekee kolme (vuodesta 2016 alkaen kaksi) kertaa vuodessa arvion noin 200 ammatin työmarkkinatilanteesta, ns. ammattibarometrin. Ammatit määritellään työvoimapula-ammateiksi, tasapainoammateiksi tai ylitarjonta-ammateiksi TE-toimistojen asiantuntijoiden arvioiden perusteella. Lokakuun 2015 ammattibarometrin mukaan työvoiman ylitarjonta näyttää edelleen lisääntyvän. 70 ammattia arvioitiin ylitarjonta-ammateiksi, kun kesäkuun 2015 ammattibarometrissä ylitarjonta-ammateiksi arvioitiin 66 ammattia. Yleissihteerien, johdon sihteerien sekä vaattureiden, pukuompelijoiden ja turkkureiden ammatit ovat jo pitkään olleet ylitarjonta-ammattien listalla. Viime aikoina ylitarjonta-ammateiksi ovat muodostuneet myös graafisten ja multim mediasuunnittelijoiden sekä mainonnan ja markkinoinnin erityisasiantuntijoiden ammatit.

Pula-ammatteja on vähemmän kuin ylitarjonta-ammatteja. Suurta pulaa arvioidaan lähiaikoina olevan ylilääkäreistä ja yleislääkäreistä. Pula-ammattit ovat tyypillisesti olleet terveydenhuolto- ja myyntialojen ammatteja. Lokakuun arviossa pula-ammatteja oli 14, kun kesäkuussa niitä oli 13. Toisin sanoen myös ammattibarometrin tiedot viittaavat siihen, että kohtaanto on heikentynyt, kun sekä pula- että ylitarjonta-ammattien määrä on kasvanut.

ELY-keskusten Alueelliset kehitysnäkymät syksyllä 2015 -raportin mukaan alueilla odotetaan talouskehityksen jatkuvan alavireisenä lähiajat. Keväällä pahin näytti olevan takana, mutta epävarmuus on jatkunut edelleen. Työttömyys kasvaa useimmilla alueilla, tosin hieman aiempaa hitaammin. Manner-Suomen 67 seutukunnasta 56 arvioi, että työttömyystilanne alueella on vaikeampi kuin vuonna 2014.

Puolen vuoden kuluessa myönteistä kehitystä odottaa vain viisi seutukuntaa: Raahen, Saarijärvi-Viitasaari, Äänekoski, Varkaus ja Vakka-Suomi. Raahen seudulla odotetaan ydinvoimalan rakennustöiden käynnistymisen ja terästehtaan investointien parantavan työllisyyttä. Äänekoskella ja muualla Keski-Suomessa näkymiä piristää rakentuva biotuotetehdas. Meri- ja lääketeollisuus nostavat positiivisia odotuksia Turun seudulla. Varkaudessa on meneillään useita suuria investointeja.

Työttömyyden kasvua puolen vuoden kuluessa odottaa 35 seutukuntaa. Vuoden kuluessa myönteistä kehitystä odottaa 20 seutukuntaa ja heikompa kehitystä 14 seutukuntaa.

Työllisyysnäkymien alueellinen vaihtelu näkyy TE-toimistoihin ilmoitettujen avoimien paikkojen määrän kehityksessä. Koko maassa uusia avoimia paikkoja oli vuoden 2015 ensimmäisellä puoliskolla 4,7 % enemmän kuin vuoden 2014 ensimmäisellä puoliskolla. ELY-keskuksittain tarkasteltuna suurimmat suhteelliset lisäykset olivat Keski-Suomessa (+41 %), Etelä-Savossa (+38,5 %) ja Pohjois-Karjalassa (+33,2 %). Avoimien työpaikkojen määrä laski Pohjanmaalla (-7,1 %), Pohjois-Savossa (-5,5 %), Uudellamaalla (-2,5 %) ja Pohjois-Pohjanmaalla (-1,4 %).

Puutteellisilla perustaidoilla mahdollisesti vaikutusta työttömyyden pitkittymiseen

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö OECD julkaisi lokakuussa 2015 Suomea koskevan PIAAC-aikuistutkimuksen maakatsauksen. Katsauksessa tarkastellaan 16–65-vuotiaiden Suomessa asuvien henkilöiden perustaitoja: luku-, numero- sekä tietotekniikka- ja ongelmanratkaisutaitoja. Katsauksen mukaan aikuisväestön taidot ovat Suomessa keskimäärin erinomaisella tasolla, mutta huomattavaa vaihteluakin esiintyy. Katsauksen mukaan Suomessa on 600 000 aikuista, joilla nämä perustaidot eivät ole riittäviä tavallisessa arki- ja työelämässä selviytymiseen.

Perustaidot ovat katsauksen mukaan yhteydessä ikään, koulutustasoon ja maahanmuuttajataustaan. Ikääntyvien, vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien nuorten sekä maahanmuuttajien joukossa on keskimääräistä enemmän niitä, joiden perustaidot eivät kunnolla riitä nyky-yhteiskunnan vaatimuksiin. Työttömistä¹² joka viidennellä perustaidot ovat heikot. Vaikutus on mitä luultavimmin kaksisuuntainen: työttömiksi päätyy todennäköisemmin henkilöitä, joilla on puutteita perustaidoissa, mutta toisaalta etenkin pitkittynyt työttömyys heikentää perustaitoja.

Puolet suomalaisista, joilla perustaidot ovat heikot, on työssä. Katsauksessa ei kerrota, missä nämä henkilöt työskentelevät, mutta heitä todennäköisesti työskentelee useilla eri aloilla. Katsauksen mukaan puutteelliset perustaidot tarkoittavat käytännössä sitä, että osalla aikuisista on vaikeuksia yksinkertaisten laskutoimitusten tekemisessä tai heidän on vaikea ymmärtää suoraviivaistakin kirjallista tietoa. Heikot perustaidot tarkoittavat siis sitä, että arkipäiväisistä toiminnoista selviytyminen asettaa ylimääräisiä haasteita. Vaikuttaa siltä, että tietyt omiin työtehtäviin liittyvät samoina toistuvat toiminnot on mahdollista suorittaa heikoillakin perustaidoilla.

Voidaan päätellä, että henkilöillä, joilla perustaidot ovat heikot, on usein vaikeuksia työpaikan hakemisessa, työssä suoriutumisessa sekä työ- ja elinkeinotoimiston ja työttömyyskassan kanssa asioimisessa. OECD suosittelee katsauksessa, että taitopuutteet pitäisi tunnistaa silloin, kun aikuisia kohdataan, esimerkiksi ammatillisessa koulutuksessa ja työ- ja elinkeinotoimistoissa. Perustaitoja tulisi kehittää yksilöllisesti esimerkiksi osana aikuiskoulutusta tai työpaikalla.

Keitä nyt on työttöminä

Työttömissä työnhakijoissa on elokuusta 2008 alkaen ollut enemmän miehiä kuin naisia. Vuoden 2015 aikana miehiä on ollut työttömistä työnhakijoista keskimäärin 56 %. Myös pitkäaikaistyöttömien eli yli 12 kuukautta yhdenjaksoisesti työttömänä työnhakijana olleiden keskuudessa miehet ovat jo usean vuoden ajan olleet enemmistönä. Kuitenkin miesten osuus on ollut laskussa vuodesta 2010 alkaen. Vuonna 2010 miehiä oli pitkäaikaistyöttömistä keskimäärin 61 %, vuonna 2014 ja vuoden 2015 tammi-syyskuussa keskimäärin 58 %.

Työttömien työnhakijoiden ikäjakaumassa ei ole tapahtunut suuria muutoksia. Nuoria alle 25-vuotiaita oli keskimäärin 12 % työttömistä työnhakijoista vuonna 2011 ja vuoden 2015 tammi-syyskuussa 13 %. Ikääntyneitä yli 55-vuotiaita oli vuonna 2011 keskimäärin 27 % ja vuoden 2015 tammi-syyskuussa 25 %.

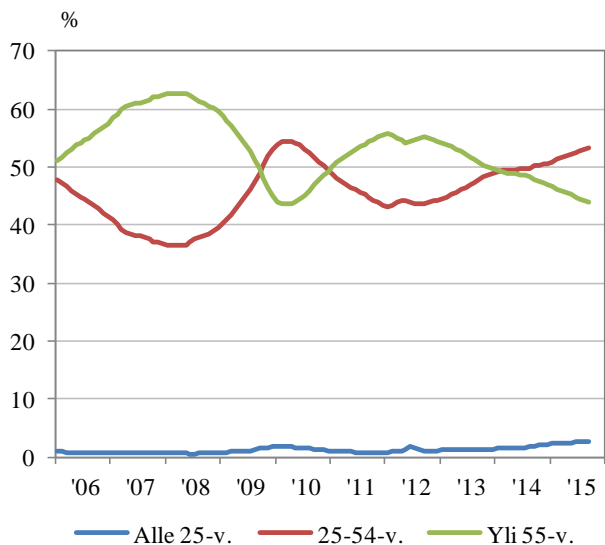
Sen sijaan pitkäaikaistyöttömien ikäjakauma vaihtelee voimakkaasti suhdannetilanteen mukaan. Kuviosta 23 havaitaan ensinnäkin, että vaikka nuorten osuus pitkäaikaistyöttömien joukossa on hieman kasvanut, kaiken kaikkiaan pitkäaikaistyöttömyys on nuorilla harvinaista. Kuvasta havaitaan myös, että ikääntyneiden osuus pitkäaikaistyöttömistä kasvaa hyvässä suhdannetilanteessa, mutta pienenee heikossa suhdanteessa. Toisin sanoen hyvässä suhdannetilanteessa pitkäaikaistyöttömyys keskittyy ikääntyneisiin, mutta heikossa suhdannetilanteessa myös nuoremmat päätyvät pitkäaikaistyöttömyyteen.

Kuviossa 24 esitetään ikäryhmittäiset pitkäaikaistyöttömien määrät. Kuvasta havaitaan, että vaikka ikääntyneiden osuus pitkäaikaistyöttömistä on viime aikoina pienentynyt, ikääntyneiden pitkäai-

¹²Tutkimuksessa työttömän määritelmä ei tarkasti vastaa TEM:n työttömän työnhakijan eikä Tilastokeskuksen työttömän määritelmää, vaan haastattelussa henkilön tuli itse valita tilanteensa mukainen vaihtoehto. Vaihtoehtoina olivat kokopäiväisessä ansiotyössä, osa-aikaisessa ansiotyössä, työttömänä, koululainen tai opiskelija, oppisopimuksessa tai työharjoittelussa, eläkkeellä tai varhaiseläkkeellä, pysyvästi työkyvytön, varusmies- tai siviilipalveluksessa, perhevapaalla tai ”jokin muu”.

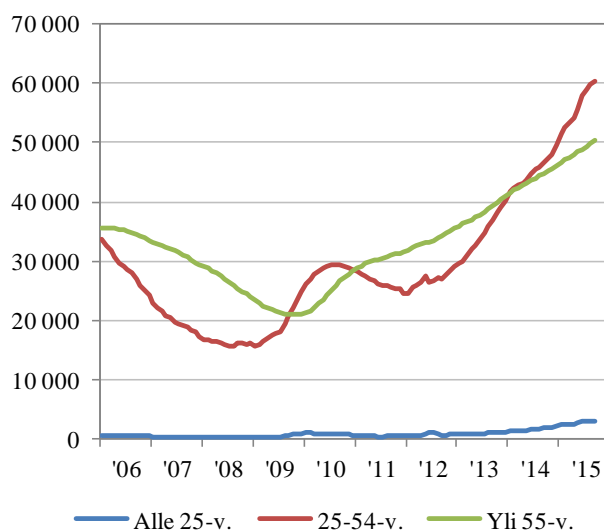
kaistyöttömien määrä on jatkanut kasvuaan. Samaan aikaan kuitenkin 25–54-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut vielä ikääntyneiden pitkäaikaistyöttömyyttä nopeammin. Enää ei voida sanoa, että pitkäaikaistyöttömyys olisi ainoastaan ikääntyneiden ongelma.

Kuvio 23. Ikäryhmittäiset osuudet pitkäaikaistyöttömistä

Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Kuvio 24. Eri-ikäisten pitkäaikaistyöttömien määrät

Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Työttömistä työnhakijoista suuri osuus on matalasti koulutettuja, mutta korkeakoulutettujen osuus on kasvanut. Vuonna 2006 40 %:lla työttömistä työnhakijoista oli vain perusasteen koulutus; vuoden 2015 tammi-syyskuussa osuus oli enää 26 %. Samaan aikaan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus työttömistä työnhakijoista nousi 3,8 %:sta 6,4 %:iin.

Pitkäaikaistyöttömistä 50 %:lla oli vuonna 2006 vain perusasteen koulutus; vuoden 2015 tammi-syyskuussa osuus oli 40 %. Samaan aikaan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus yli 12 kuukautta työttömänä työnhakijana olleista nousi 3,3 %:sta 6,4 %:iin.

Vuonna 2013 Suomen 15–64-vuotiaasta väestöstä 9,5 % oli suorittanut ylemmän korkeakoulututkinnon. Koulutus näyttäisi edelleen suojaavan työttömyydeltä siinä mielessä, että ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet ovat väestöosuuteensa nähden aliedustettuina työttömien työnhakijoiden joukossa. Korkeasti koulutettujen tilanne on kuitenkin suhteellisesti heikentynyt nopeasti. Heikossa taloudellisessa tilanteessa työttömyys laajenee myös ryhmiin, jotka hyvässä tilanteessa työllistyvät suhteellisesti muita paremmin, kuten ns. parhaassa työiässä oleviin ja korkeakoulutettuihin.

5. TYÖVOIMATASE: TYÖTTÖMYYSASTE NOUSEE, TYÖLLISYYSASTE KAUKANA TAVOITTEESTA

Työllisyyden lasku jatkuu yhä; tänä vuonna työllisiä on 12 000 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Ensi vuonna työllisten määrä kasvaa hieman, noin 5 000 hengellä. Teollisuuden työllisyyden lasku jatkuu tänä vuonna melko voimakkaana (- 9 000), mutta loivenee ensi vuonna (- 3 000). Rakentamisessa työllisyys heikkenee tänä vuonna vain vähän, noin 3 000 hengellä. Ensi vuonna rakentamisen työllisyys kasvaa saman verran (+ 3 000). Palveluissa työllisten määrä kasvoi jo viime vuonna. Nyt kasvu on pysähtynyt ja palveluiden työllisyys jää viime vuoden tasolle. Edes ensi vuonna palveluiden työllisyys kasvaa vain hieman (+ 6 000). Etenkin ensi vuoden osalta työvoiman kysyntäennusteeseen liittyy epävarmuutta paitsi suhdannetilanteesta, myös siitä, millä tavoin uuden hallituksen politiikka vaikuttaa työllisyyteen.

Työikäisen väestön määrä laskee ikäryhmässä 15–64-vuotiaat, mutta nousee ikäryhmässä 15–74-vuotiaat. Työvoiman määrä (15–74-vuotiaat) kasvaa ennen kaikkea työurien pitenemisen kautta. Lisäksi työmarkkinoiden ulkopuolelta siirrytään takaisin työmarkkinoille ja maahanmuutto kasvatta työvoiman määrää. Työttömyysaste nousee tänä vuonna 9,5 prosenttiin ja edelleen hieman, 9,7 prosenttiin ensi vuonna. Ensi vuonna työttömyysasteen nousu selittyykin juuri työvoiman tarjonnan kasvulla. Työttömien määrä nousee noin 256 000 henkeen ja ensi vuonna vielä 263 000 henkeen. Työllisyysaste on tänä vuonna 68,1 prosenttia ja melkien yhtä matala, 68,4 % ensi vuonna.

Tase-erä					Ennuste 2015-2016			
	2012	2013	2014	Muutos 2013-14	2015	2016	Muutos 2014-15	Muutos 2015-16
Työikäinen väestö 15-74	4075	4087	4095	8	4108	4113	13	5
Työikäinen väestö 15-64	3524	3508	3491	-17	3475	3465	-16	-10
Työvoima	2690	2676	2679	3	2691	2703	12	12
Työlliset	2483	2457	2447	-10	2435	2440	-12	5
Alkutuotanto*	109	108	109	1	109	108	0	-1
Teollisuus**	382	377	359	-18	350	347	-9	-3
Rakennustoiminta	175	176	169	-7	166	169	-3	3
Palveluelinkeinot	1806	1786	1799	13	1799	1805	0	6
Tuntematon	11	10	11	1	11	11	0	0
Työllisyysaste, %	69	68,5	68,3	-0,2	68,1	68,4	-0,2	0,3
Työttömät	207	219	232	13	256	263	24	7
Työttömyysaste, %	7,7	8,2	8,7	0,5	9,5	9,7	0,8	0,2
Työttömät työnhakijat	253	294	326	32	355	370	29	15

Lähteet: Tilastokeskus, työvoimatutkimus ja TEM työnvälitystilasto

* Ml. kaivostoiminta ja louhinta

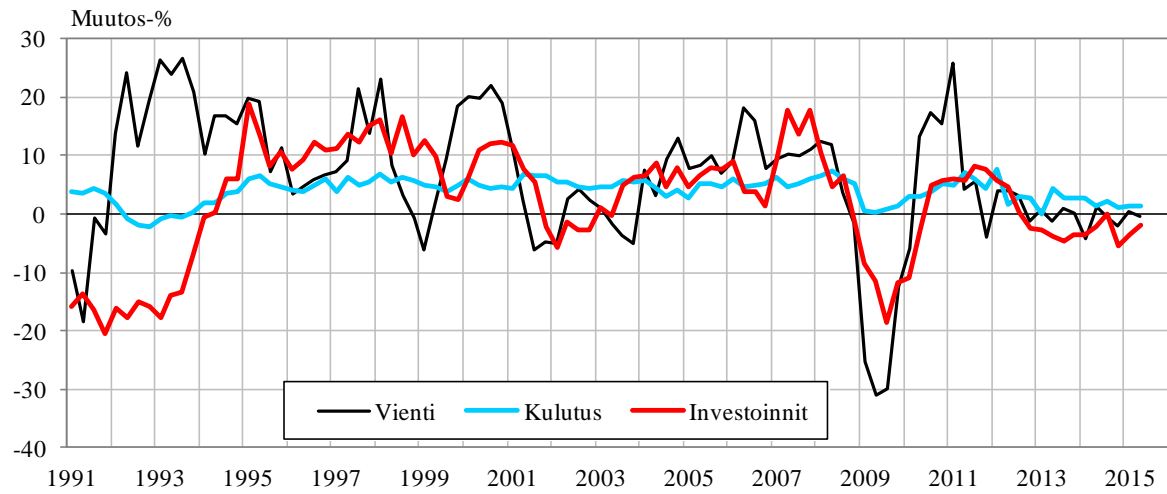
** Ml. Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto

Lähteet: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus ja TEM, Työnvälitystilasto

Työttömien työnhakijoiden määrä on 2000-luvun ennätystasolla eli 355 000 tänä vuonna ja se kasvaa ensi vuonna 370 000 henkeen. Nuorten työttömien työnhakijoiden määrä kasvaa tänä vuonna 45 000 henkeen, mutta laskee hieman, 42 000 henkeen, ensi vuonna. Työmarkkinoiden keskeinen piirre on jo parin vuoden ajan ollut työttömyysjaksojen pidentyminen ja pitkäaikaistyöttömyyden kasvu. Pitkäaikaistyöttömyys nousee tänä vuonna 110 000 henkeen ja ensi vuonna jo 130 000 henkeen. Toki näihin lukuihin voidaan vaikuttaa erilaisten politiikkatoimien avulla – ennusteessa ei kuitenkaan ole oletettu politiikkamuutoksia.

LIITEKUVIOT

Kysynnän muutos neljännesvuosittain

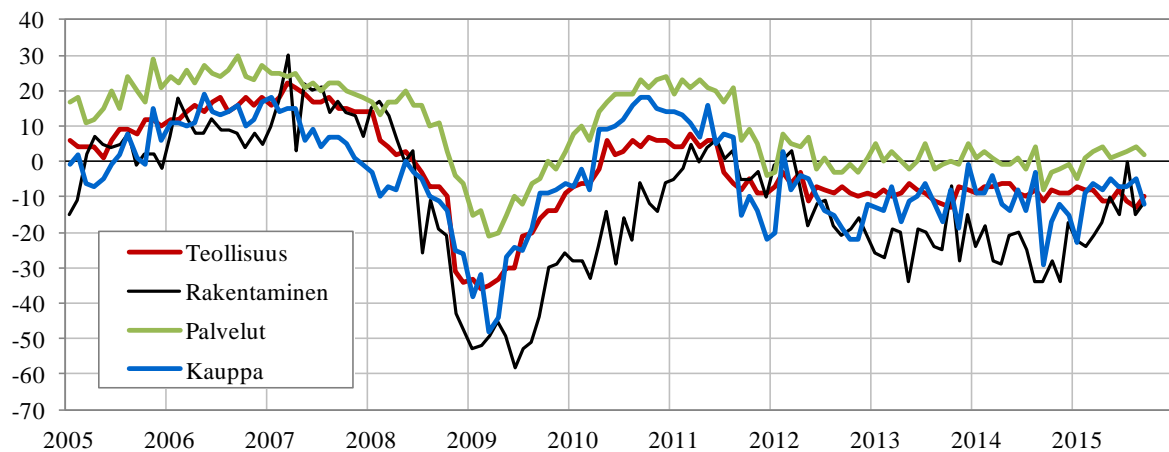
Lähde: Tilastokeskus, Kansantalouden tilinpito

Kuluttajien luottamusindeksi talouteen ja työllisyyteen

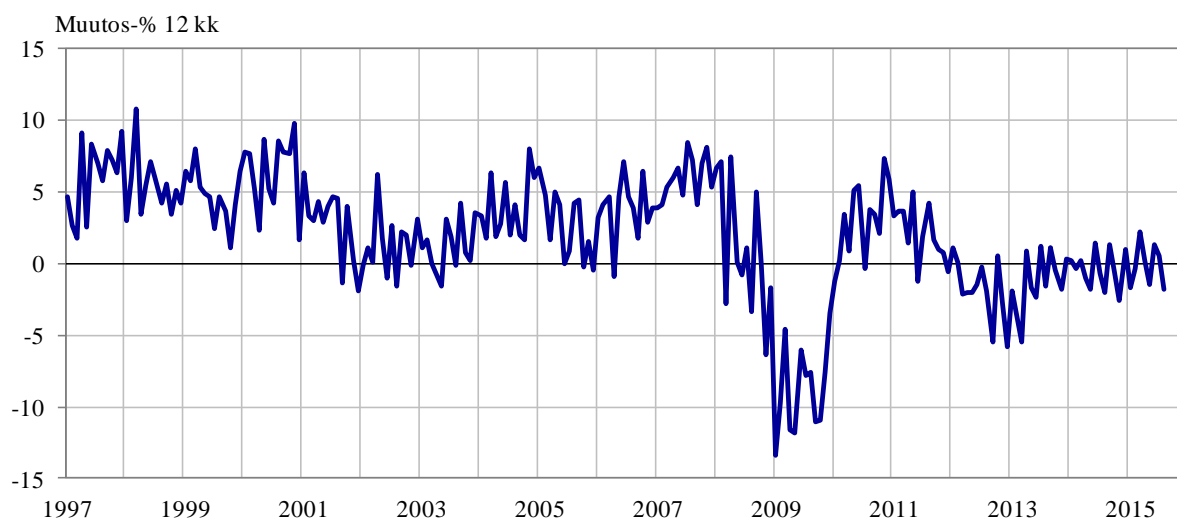
Lähde: Tilastokeskus, Kuluttajabarometri

EK:n luottamusindikaattorit toimialoittain, kausitasoitettuja saldolukuja

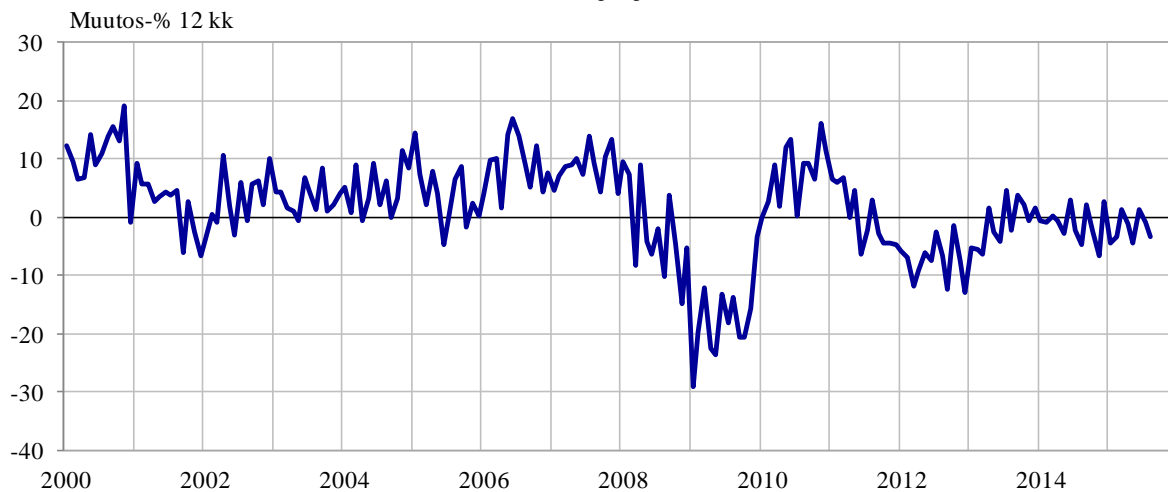
Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto

Tuotannon suhdannekuvaaja 1997–2015

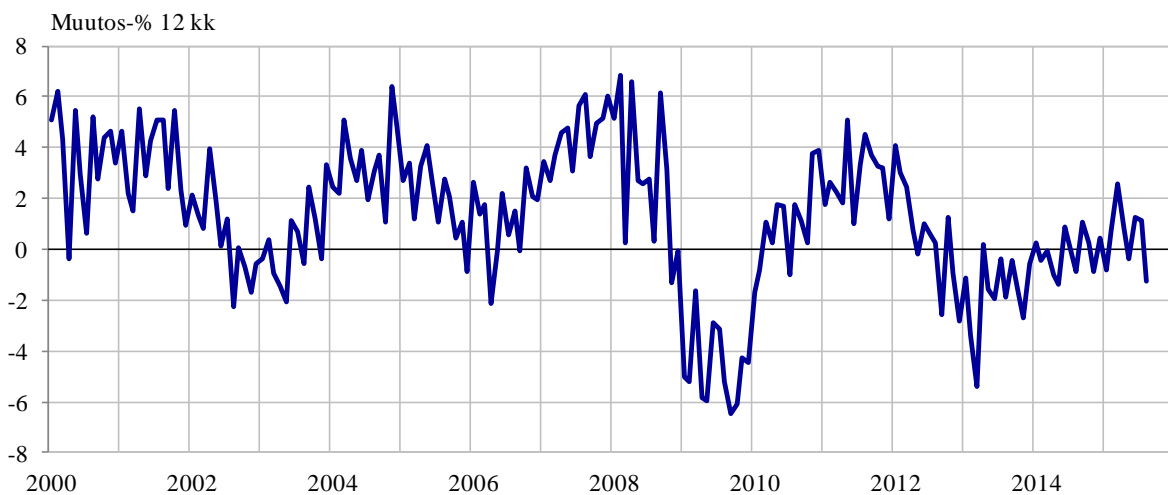
Lähde: Tilastokeskus, Kansantalouden tilinpito

Tuotannon suhdannekuvaaja jalostuksessa 2000-2015

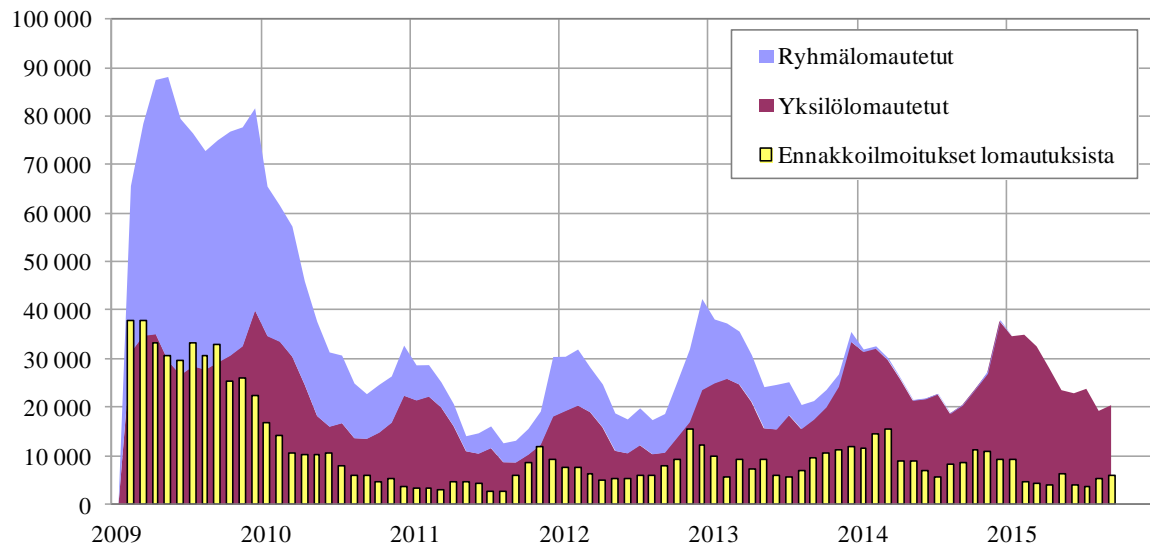
Lähde: Tilastokeskus, Kansantalouden tilinpito

Tuotannon suhdannekuvaaja palveluissa 2000-2015

Lähde: Tilastokeskus, Kansantalouden tilinpito

Lomautettujen määrän kehitys

Lähde: TEM, Työnvälitystilasto

LIITETAULUKKO: Työvoiman ulkopuolella olevat pääasiallisen toiminnan (henkilön oma ilmoitus) ja iän mukaan

		Työvoimaan kuulumattomat yhteensä, 1000 henkeä						Erotus
		2011	2012	2013	2014	2014 (1-9)	2015 (1-9)	
Työvoimaan kuulumattomat yht.	15-74	1376	1385	1411	1416	1402	1396	-6
	15-64	902	887	886	874	861	841	-20
	15-24	337	330	327	322	311	303	-7
	25-34	110	116	118	123	121	120	-1
	35-44	67	69	76	76	75	78	4
	45-54	82	80	83	81	81	79	-2
	55-64	306	292	283	272	274	260	-14
	65-74	474	497	524	542	541	555	14
Opiskelija	15-74	337	329	327	324	310	303	-7
	15-64	337	329	327	324	310	303	-7
	15-24	281	272	268	261	250	242	-8
	25-34	36	38	37	40	37	39	2
	35-44	12	11	14	15	15	16	1
	45-54	7	6	7	8	8	6	-2
	55-64	1	1	2	1	1	2	1
	65-74	.	.	.	0	.	1	.
Vanhuus- tai työkyvyttömyyseläke	15-74	816	820	830	837	836	837	0
	15-64	343	324	309	299	299	286	-13
	15-24	7	6	9	10	10	10	0
	25-34	13	14	13	15	14	16	2
	35-44	18	20	18	18	18	18	-1
	45-54	47	44	46	44	43	42	-1
	55-64	257	240	222	211	213	201	-12
	65-74	473	495	521	538	537	550	13
Hoitaa lapsia tai omaisia	15-74	82	83	85	81	81	80	-1
	15-64	81	82	84	79	79	78	-2
	15-24	10	11	8	8	8	8	0
	25-34	45	45	48	44	44	42	-3
	35-44	21	21	24	22	22	22	1
	45-54	3	3	3	3	3	3	0
	55-64	2	2	2	2	2	3	1
	65-74	1	1	1	2	2	2	0
Varusmies	15-74	21	20	19	20	19	21	2
	15-64	21	20	19	20	19	21	2
	15-24	20	19	19	19	19	21	2
	25-34	0	0	0	1	1	1	0
	35-44	.	.	.	.	.	.	.
	45-54	.	.	.	.	.	.	.
	55-64	.	.	.	.	.	.	.
	65-74	.	.	.	.	.	.	.
Muu tai eos	15-74	121	133	148	154	154	154	0
	15-64	121	132	147	153	153	153	0
	15-24	18	21	22	24	24	23	-1
	25-34	17	19	19	24	24	24	-1
	35-44	16	17	20	20	20	23	3
	45-54	24	27	27	27	27	29	2
	55-64	46	49	57	58	58	55	-3
	65-74	1	1	1	1	1	1	0

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus

TEM-analyysejä –verkkojulkaisusarjassa aiemmin ilmestynyt
 → www.tem.fi → julkaisut → TEM-analyyseja

Nio, Ilkka (1/2008); **Työvoimatoimistojen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointi – esimerkkinä rakenteellisen työttömyyden alentaminen**

Torvi, Kai (2/2008); **Maahanmuutto vastauksena työvoiman saatavuuteen – loppuraportti**

Nio, Ilkka – Torvi, Kai – Tuomaala, Mika (3/2008); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste**

Nio, Ilkka – Sardar, Paula (4/2008); **Työvoimapolitiittisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuosina 2005 ja 2006**

Tuomaala, Mika (5/2008); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2007**

Alatalo, Johanna – Tuomaala, Mika (6/2008); **Alueelliset rakennemuutokset**

Mella, Ilkka (7/2008); **Maakuntien suhdannekehitys**

Nio, Ilkka – Torvi, Kai – Tuomaala, Mika (8/2008); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, syksy 2008**

Tuomaala, Mika – Torvi, Kai (9/2008); **Kohti työperusteista maahanmuuttoa: Ulkomailta palkattavan työvoiman tarpeen arviointi**

Alatalo, Johanna – Räisänen, Heikki (10/2009); **Työttömyysturvan uudistuslinjausten ex ante – vaikutusarviointia**

Nio, Ilkka – Torvi, Kai – Tuomaala, Mika (11/2009); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, kevät 2009**

Heinonen, Ville – Kangaspunta, Kirsi – Räisänen, Heikki – Sardar, Paula (12/2009); **Työllisyys ja työttömyys eri koulutustasoilla – tilastollinen tarkastelu**

Tuomaala, Mika (13/2009); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2008**

Alatalo, Johanna – Torvi, Kai (14/2009); **Joustoturva Suomen työmarkkinoilla: indikaattorit ja niiden tulkinta**

Mella, Ilkka (15/2009); **Maakuntien suhdannekehitys 2007–2009**

Alatalo, Johanna – Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (16/2009); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, syksy 2009**

Kaarna, Anssi (17/2009); **Väestön hyvinvointi alueilla – tilastollinen katsaus**

Nio, Ilkka – Sardar, Paula (18/2009); **Työvoimapolitiittisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuosina 2006 ja 2007**

Räisänen, Heikki – Tuomaala, Mika (19/2010); **TE -toimistojen tuottavuus ja työpaikkojen täytön tehokkuus**

Kaarna, Anssi – Mella, Ilkka (20/2010); **Maakuntien suhdannekehitys 2008–2010**

Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (21/2010); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste**

Tuomaala, Mika (22/2010); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2009**

Kaarna, Anssi – Mella, Ilkka (23/2010); **Maakuntien suhdannekehitys 2008–2010**

Nio, Ilkka – Sardar, Paula (24/2010); **Työvoimapolitiittisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2008**

Alatalo, Johanna – Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (25/2010); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, syksy 2010**

Alatalo, Johanna – Räisänen, Heikki – Tuomaala, Mika (26/2010); **Työvoiman rekrytointi taantumassa – julkisen työnvälityksen näkökulma**

Alatalo, Johanna – Räisänen, Heikki – Tiainen, Pekka (27/2010); **Lainsäädännön työllisyysvaikutusten arviointi ja taloudelliset vaikutukset**

Avikainen, Ahti – Kerminen, Päivi – Korhonen, Tiina – Murto, Mikko – Peura, Jari (28/2010); **Työhönsuostamisesta työn tarjoamiseen – työhönsuostusten käyttöä koskeva selvitys ja kehittämisesitykset**

Kaarna, Anssi – Mella, Ilkka (29/2011); **Maakuntien suhdannekehitys 2009 – 2011**

Alatalo, Johanna – Räisänen, Heikki – Tuomaala, Mika (30/2011); **Työvoimatilanne metsäalan ammattiteissa**

Douglas, Inka – Kerminen, Päivi – Meling, Timo – Peura, Jari (31/2011); **Työttömyysturvan menettämisen työvoimapolitiittisesti moitittavan menettelyn takia**

Alatalo, Johanna – Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (32/2011); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, syksy 2011**

Tuomaala, Mika (33/2011); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2010**

Nio, Ilkka – Sardar, Paula (34/2011); **Työvoimapolitiittisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2009**

Järvinen, Päivi (35/2011); **Suomen työelämän muutoksia 2000 luvulla – Tutkimuksesta vaikuttavaan kehittämiseen?**

Alatalo, Johanna – Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (36/2011); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, syksy 2011**

Hytönen, Jukka – Mella, Ilkka – Pousi, Anu (37/2011); **Äkillisen rakennemuutoksen alueet 2007–2011**

Räisänen, Heikki (38/2011); **Rekrytoinnin mustan laatikon avaaminen: rekrytoinnin syyt, rekrytointiongelmien ja hakukanavat Suomessa v. 2010**

Mella Ilkka (39/2012); **Maakuntien suhdannekehitys 2010–2012**

Alatalo, Johanna – Tuomaala, Mika (40/2012); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, kevät 2012**

Tuomaala, Mika (41/2012); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa 2011**

Sihto, Matti – Tuomaala, Mika – Sardar, Paula (42/2012); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2010**

Koponen, Eija-Leena – Laiho, Ulla-Maija – Tuomaala, Mika (43/2012); **Mistä tekijät sosiaali- ja terveysalalle – työvoimatarpeen ja –tarjonnan kehitys vuoteen 2025**

Alatalo, Johanna – Tuomaala, Mika (44/2012); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin ennuste. Syksy 2012**

Sihto, Matti – Sardar, Paula (45/2012); **Ikääntyneiden työllisyys- ja työttömyyskehitys uuden ikäpolitiikan aikana**

Honkanen, Petri – Kangaspunta, Seppo – Koponen, Eija-Leena – Tukki, Jukka – Tuohinen, Titta (46/2013); **Ilmiöitä 2013 – Toimintaympäristön muutoksia, joita TEM ei voi väistää**

Räisänen Heikki (47/2013); **Onko yksikään työllisyyskokeilu onnistunut Suomessa?**

Mella Ilkka, Pouru Laura (48/2013); **Maakuntien suhdannekehitys 2011–2013**

Alatalo, Johanna – Koponen, Eija-Leena – Saijets, Heli (49/2013); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin ennuste. Kevät 2013**

Koponen Eija-Leena (50/2013); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa 2012**

Koponen Eija-Leena – Räisänen Heikki (51/2013); **Minne ja miten uudet työpaikat syntyvät?**

Alatalo Johanna – Räisänen Heikki – Saijets Heli (52/2013); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin ennuste. Syksy 2013**

Sihto Matti – Sardar Paula (53/2013); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2011**

Räisänen Heikki (54/2013); **Työtarjousten vaikutus työpaikkojen täytön ja rekrytoinnin kestoon julkisessa työnvälityksessä**

Räisänen Heikki – Sardar Paula (55/2014); **Virta-varanto –kaaviot TEM:n työnvälityksen tilastojärjestelmässä – käsitteitä, sovelluksia ja tulkintoja**

Mella Ilkka – Urjankangas Hanna (56/2014); **Maakuntien suhdannekehitys 2012 – 2014**

Alatalo Johanna – Hämäläinen Hanna – Räisänen Heikki (57/2014); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, kevät 2014**

Vuorinen Pentti (58/2014); **Läpidigitalisoitunut maailma – Virtuaalinen tulevaisuus keskuudessamme – TrendWikiä hyödyntävä raportti**

Räisänen Heikki (59/2014); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa 2013**

Alatalo Johanna – Hämäläinen Hanna – Maunu Tallamaria (60/2014); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, Syksy 2014**

Räisänen Heikki – Järvelä Simo (61/2014); **Työtarjousten käytön lisäys – vuoden 2014 politiikkamuutoksen arviointia**

Sihto Matti – Maunu Tallamaria – Sardar Paula (62/2014); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2012**

Kangaspunta Seppo (63/2015); **Näkökulmia digitaaliseen maailmaan, Trendwikin vuosiraportti 2015**

Alatalo Johanna – Maunu Tallamaria – Räisänen Heikki – Tuomaala Mika (64/2015); **Uusien työpaikkojen synty toimipaikoissa 2011 -2014**

Maunu Tallamaria (65/2015); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa 2014**

Alatalo Johanna – Hämäläinen Hanna – Maunu Tallamaria (66/2015); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, kevät 2015**

Maunu Tallamaria – Sardar Paula (67/2015); **Työvoimapolitiikan palvelulta sijoittuminen vuonna 2013**